

EKOID

siedziba:
40-236 Katowice
ul. Łączna 3/40

pracownia:
40-203 Katowice
ul. Roździeńskiego 188

tel/fax. (032) 255 28 23, 353 32 14 korn 515 165 251

e-mail : ekoid@ekoid.pl

www.ekoid.pl

NIP 954-178-24-09

Rodzaj opracowania: **PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO TERENU POŁOŻONEGO W REJONIE ULIC:
PRZYJEMNEJ I STOLARZOWICKIEJ W BYTOMIU**

Zamawiający: **Urząd Miejski w Bytomiu
ul. Parkowa 2
41-902 Bytom**

Autorzy: **mgr Iwona Majewska – Durjasz**

mgr Justyna Borysewicz-Kubicka

Andrzej Pająk

Kierownik pracowni:

mgr Iwona Majewska – Durjasz

EKOID
Iwona Majewska-Durjasz
40-236 Katowice, ul. Łączna 3/40
tel./fax 32 255 28 23, 353 32 14
NIP 954-178-24-09

Katowice, sierpień 2017 r.

GEOLOGIA • GEOFIZYKA • OCHRONA ŚRODOWISKA
• raporty o oddziaływaniu na środowisko • operaty wodno-prawne • dokumentacje geologiczne • badania geotechniczne • ekofizjografie •

OŚWIADCZENIE – KLAUZULA

Kierujący zespołem wykonującym niniejsze opracowanie oświadcza, że spełnia wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2017 poz. 1405)

WYKSZTAŁCENIE	IMIĘ I NAZWISKO	PODPIS
MGR GEOLOGII	IWONA MAJEWSKA-DURJASZ	 <p>EKOP Iwona Majewska-Durjasz 40-236 Katowice, al. Łączna 8/40 tel./fax 32 754 23 23, 353 32 14 NIP 664-778-24-09</p>
TYTUŁ OPRACOWANIA: PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO TERENU POŁOŻONEGO W REJONIE ULIC: PRZYJEMNEJ I STOLARZOWICKIEJ W BYTOMIU		
DATA OPRACOWANIA: SIERPIEŃ 2017 r.		

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....	3
1.1. PRZEDMIOT, CEL, ZAKRES MERYTORYCZNY PROGNOZY.....	3
1.2. PODSTAWY OPRACOWANIA ORAZ WYKORZYSTANE MATERIAŁY	3
2. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH ANALIZOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	5
2.1. OBSZAR OPRACOWANIA I JEGO AKTUALNE ZAGOSPODAROWANIE	5
2.2. CHARAKTERYSTYKA ZAMIERZEŃ PLANISTYCZNYCH	7
2.3. POWIĄZANIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	8
3. INFORMACJA O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	8
4. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA	8
5. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO MIEJSCOWEGO PLANU.....	9
5.1. STAN ZASOBÓW ŚRODOWISKA.....	9
5.1.1. <i>Ukształtowanie powierzchni terenu</i>	<i>9</i>
5.1.2. <i>Budowa geologiczna.....</i>	<i>9</i>
5.1.3. <i>Warunki hydrogeologiczne</i>	<i>10</i>
5.1.4. <i>Powierzchnia ziemi i gleby.....</i>	<i>10</i>
5.1.5. <i>Wody powierzchniowe</i>	<i>11</i>
5.1.6. <i>Warunki klimatyczne.....</i>	<i>12</i>
5.1.7. <i>Warunki florystyczno-faunistyczne</i>	<i>13</i>
5.1.8. <i>Walory krajobrazowe</i>	<i>15</i>
5.1.9. <i>Obszary chronione.....</i>	<i>15</i>
5.1.10. <i>Powiązania przyrodnicze terenu z obszarami otaczającymi</i>	<i>16</i>
5.2. ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA, A JEGO ODPORNOŚĆ NA DEGRADACJĘ I ZDOLNOŚĆ DO SAMOREGENERACJI.....	17
5.3. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU.....	22
6. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY	23
6.1. FORMY OCHRONY PRAWNEJ	23
6.1.1. <i>Lasy ochronne</i>	<i>23</i>
6.1.2. <i>Zasoby wodne.....</i>	<i>23</i>
6.1.3. <i>Ustalenia wynikające z warunków korzystania z wód regionu wodnego.....</i>	<i>23</i>
6.1.4. <i>Złoże kopalin.....</i>	<i>24</i>
6.1.5. <i>Klimat akustyczny.....</i>	<i>24</i>
6.1.6. <i>Grunty rolne i leśne.....</i>	<i>25</i>
6.1.7. <i>Walory krajobrazowe</i>	<i>26</i>
6.1.8. <i>Flora i fauna.....</i>	<i>27</i>
6.1.9. <i>Obszary chronione i korytarze ekologiczne.....</i>	<i>29</i>
6.1.10. <i>Obszary cenne przyrodniczo, a nie objęte ochroną</i>	<i>31</i>
7. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM I KRAJOWYM ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA PROJEKTU PLANU.....	32
8. USTALENIA PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO W ODNIESIENIU DO STRATEGICZNEGO PLANU ADAPTACJI DLA SEKTORÓW I OBSZARÓW WRAŻLIWYCH NA ZMIANY KLIMATU DO ROKU 2020 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030.....	35
9. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE, W TYM BEZPOŚREDNIE, WTÓRNE I SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE	

I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE NA PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO.....	37
9.1 ODDZIAŁYWANIA ROZWIĄZAŃ PLANU NA ŚRODOWISKO: BEZPOŚREDNIE I POŚREDNIE, ŚREDNIO I DŁUGO TERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE, WTÓRNE I SKUMULOWANE	37
10.STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	39
11.TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO.....	40
12.OBSZARY PROBLEMOWE.....	40
13.ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU	42
14.PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PLANIE ..	44
15.STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	45

SPIS RYSUNKÓW:

Rysunek 1	Mapa lokalizacyjna terenu objętego opracowaniem.....	5
-----------	--	---

SPIS TABEL:

Tabela 1	Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity Dz. U. 2014, poz.112)),.....	24
Tabela 2	Charakterystyka typów oddziaływań	38

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW:

Załącznik nr 1	Kserokopia projektu technicznego planu realizacji zagospodarowania cmentarza parafialnego na osiedlu „Helenka” w Zabrze, Zabrze 03.1989r.
Załącznik nr 2	Mapa prognozy oddziaływania na środowisko w skali 1 : 4 000

1. Wprowadzenie

1.1. Przedmiot, cel, zakres merytoryczny prognozy

Prognoza oddziaływania na środowisko została opracowana w celu określenia wpływu na środowisko planowanego sposobu zagospodarowania terenu objętego projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w rejonie ulic: Przyjemnej i Stolarzowickiej w Bytomiu.

Wymagania dotyczące zakresu merytorycznego prognozy zostały określone w art. 51 ust. 2 Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. 2017, poz. 1405).

Do wykonania prognozy zastosowano metodę analizy systemowej; opierającą się na tworzeniu modeli i stosowaniu hipotez jako podstawy rozważań.

1.2. Podstawy opracowania oraz wykorzystane materiały

Niniejszą prognozę sporządzono na zlecenie Urzędu Miejskiego w Bytomiu z siedzibą przy ul. Parkowej 2.

Przy sporządzaniu niniejszej prognozy oparto się o następujące akty prawne:

- [1.2.1] Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. 2017, poz. 1405);
- [1.2.2] Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (tekst jednolity Dz. U. 2017, poz. 519 z późniejszymi zmianami);
- [1.2.3] Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r (tekst jednolity Dz. U. 2016, poz. 2134 z późniejszymi zmianami);
- [1.2.4] Ustawa o lasach z dnia 28 września 1991 r. (tekst jednolity Dz.U. 2017, poz. 788);
- [1.2.5] Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r. (tekst jednolity Dz. U. 2017, poz. 1161);
- [1.2.6] Ustawa Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 r. (tekst jednolity Dz. U. 2017, poz. 1121);
- [1.2.7] Prawo geologiczne i górnicze z dnia 9 czerwca 2011 r. (tekst jednolity: Dz. U. 2016, poz. 1131 z późniejszymi zmianami);
- [1.2.8] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity Dz. U. 2014, poz. 112);
- [1.2.9] Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. 2003 Nr 192, poz. 1883);
- [1.2.10] Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych (Dz. U. 2012, poz. 463);

- [1.2.11] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (tekst jednolity Dz. U. 2016, poz.71);
- [1.2.12] Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity Dz. U. 2014, poz. 1446 z późniejszymi zmianami);
- [1.2.13] Rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. 1959 Nr 52, poz. 315).

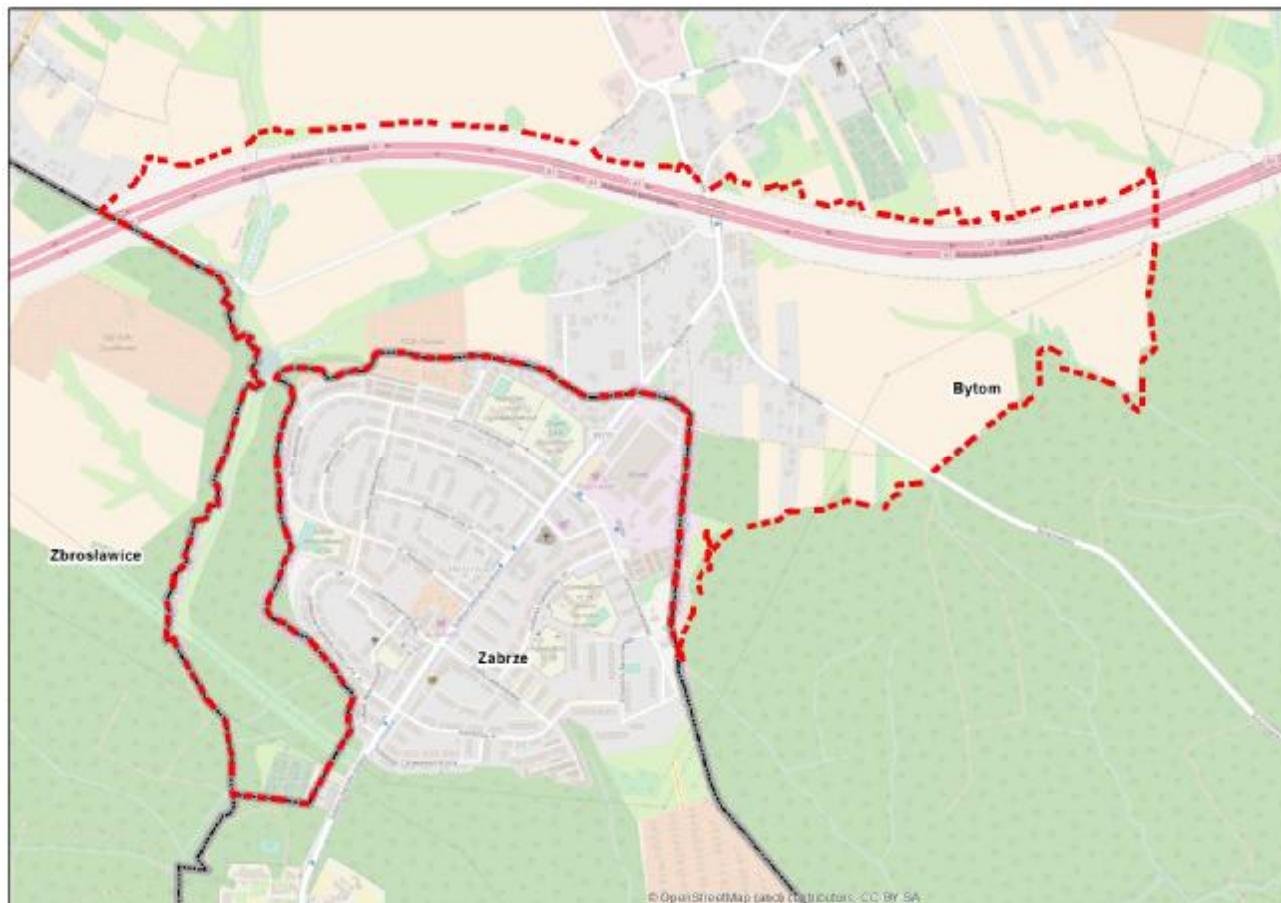
Ustawy i rozporządzenia te dały podstawę do wydania szeregu rozporządzeń oraz podejmowania na ich podstawie uchwał w sprawie tworzenia określonego typu obszarów i obiektów oraz wprowadzania ochrony gatunkowej roślin i zwierząt. Stanowią one również podstawę do konstrukcji planów zagospodarowania przestrzennego.

Przy sporządzaniu niniejszej prognozy oparto się na następujących materiałach:

- [1.2.14] Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla miasta Bytomia na lata 2012-2015 z perspektywą lat 2016-2019. Wyk. Główny Instytut Górnictwa, Katowice, 2012;
- [1.2.15] Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bytom przyjęte uchwałą nr XVI/204/11 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 2 sierpnia 2011 r., zmienione uchwałą nr X/120/13 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 25 lutego 2013r. i zmienione uchwałą nr XXXVIII/485/17 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 27 lutego 2017r.;
- [1.2.16] Opracowanie ekofizjograficzne dla Studium zagospodarowania przestrzennego miasta Bytom określające warunki geologiczno – górnicze, wyk. EKOID 2008r.;
- [1.2.17] Raport o stanie miasta Bytom 2014r. Bytom, 2015r.
- [1.2.18] Kondracki, 2001: Geografia fizyczna. PWN, Warszawa;
- [1.2.19] Szczegółowa mapa geologiczna Polski, ark. Bytom, w skali 1:50 000;
- [1.2.20] Mapa hydrogeologiczna Polski, Ark. Gliwice w skali 1:200 000;
- [1.2.21] Mapa warunków występowania, użytkowania, zagrożenia i ochrony zwykłych wód podziemnych Górnośląskiego Zagłębia Węglowego i jego obrzeżenia w skali 1:100 000;
- [1.2.22] Mapa hydrograficzna ark. Bytom, w skali 1:50 000;
- [1.2.23] Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, KZGW, Warszawa 2011r.;
- [1.2.24] Matuszkiewicz, 2008: Regionalizacja geobotaniczna Polski, IGiPZ, Warszawa (dostępne online: www.igipz.pan.pl)
- [1.2.25] Matuszkiewicz, 2008: Potencjalna roślinność naturalna Polski, IGiPZ, Warszawa (dostępne online: www.igipz.pan.pl)
- [1.2.26] <http://sitplan.um.bytom.pl/iuip/mapa>
- [1.2.27] www.katowice.pios.gov.pl (raporty i informacje o stanie środowiska w woj. śląskim);
- [1.2.28] www.katowice.lasy.gov.pl;
- [1.2.29] www.beta.btsearch.pl (grudzień, 2016r.);

2. Informacja o zawartości, głównych celach analizowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.

2.1. Obszar opracowania i jego aktualne zagospodarowanie

Rysunek 1 Lokalizacja terenu objętego opracowaniem

Teren opracowania o powierzchni ok. 137 ha zlokalizowany jest w dzielnicy Stolarzowice i Górniki, w północno-zachodniej części miasta Bytom, w środkowej części województwa śląskiego. Granice terenu wyznaczają:

- od północy - pas terenu przyległy do autostrady A1,
- od wschodu i południowego wschodu - granica obszarów leśnych na terenie miasta Bytom,
- od południa - granica sąsiadującego miasta Zabrze,
- od zachodu – granica gminy Zbroslawice.

Obecnie środkową część przedmiotowego terenu zajmują obszary zabudowy, pośród których dominują zabudowania mieszkaniowe jednorodzinne oraz towarzyszące im obiekty usługowe. Natomiast wzdłuż północnej granicy, przez teren przebiega autostrada A1.

Pozostałą część obejmują generalnie powierzchnie biologicznie czynne, w tym głównie obszary rolne, przy czym południowo – zachodnia część obejmuje również tereny leśne, na południu których

usytuowany jest również cmentarz. Ponadto na zachodzie w granicach terenu zlokalizowany jest również kompleks ogródków działkowych.

Infrastruktura komunikacyjna

Najbardziej wyróżniającym się ciągiem komunikacyjnym przedmiotowego terenu jest przebiegająca przez północną część autostrada A1, przy czym w omawianym rejonie nie łączy się ona z żadną z pozostałych dróg.

Do głównych ciągów komunikujących łączących omawiany teren z obszarami otaczającymi należy ulica Rokitnicka przebiegająca w orientacji N-S przez centralną część. Łączy ona obszar opracowania z terenem miasta Zabrze na południu i pozostałą częścią dzielnicy Stolarzowice na północy. Ze wspomnianą ulicą Rokitnicką w centrum terenu łączy się ulica Stolarzowicka biegnąca na południowy wschód, przez obszary leśne w kierunku miasta Bytom.

Układ komunikacyjny obszaru uzupełnia ponadto sieć mniejszych dróg i ulic zapewniających wewnętrzne połączenia pośród istniejącej zabudowy oraz dojazdu do posesji.

Zaopatrzenie w media

Energia elektryczna jest dostarczana na przedmiotowy teren za pośrednictwem sieci średniego i niskiego napięcia. Ponadto przez wschodnią i południowo – zachodnią część terenu przebiega przesyłowa, dwutorowa napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 400 kV Wielopole - Joachimów + Rokitnica - Łagisza.

Obszar jest również wyposażony w sieć wodociągową, gazową i teletechniczną.

Istniejące obszary zabudowy są również skanalizowane.

2.2. Charakterystyka zamierzeń planistycznych

W planie wyszczególniono następujące przeznaczenia terenów:

MN – teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
MNU – teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej,
U – teren zabudowy usługowej,
KS – teren obsługi komunikacji samochodowej,
ZC – teren cmentarza,
ZD – teren rodzinnych ogrodów działkowych,
ZI – teren zieleni izolacyjnej,
ZN – teren zieleni nieurządzonej,
ZL – teren lasów,
KDA – teren autostrady A1,
KDA/KDZ – teren skrzyżowania dwupoziomowej autostrady A1 i drogi publicznej klasy zbiorczej,
KDZ – teren drogi publicznej klasy zbiorczej,
KDA/KDX – teren autostrady A1 i publicznego ciągu pieszo-jezdnego,
KDD – teren drogi publicznej klasy dojazdowej,
KDW – teren drogi wewnętrznej,
KDX – teren publicznego ciągu pieszo-jezdnego.

W stosunku do istniejącego sposobu zagospodarowania oceniany projekt planu zagospodarowania przewiduje przede wszystkim poszerzenie (rozwój) terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z towarzyszącą infrastrukturą kosztem powierzchni biologicznie czynnych (głównie terenów rolnych, ale lokalnie również zadrzewionych). W planie przewiduje się również między innymi utrzymanie terenu istniejącego cmentarza, wraz z terenem zieleni i strefami ochronnymi 50,0 m i 150,0 m.

Projekt planu wprowadza także lokalnie przeznaczenia terenów pod zabudowę m.in. mieszkaniową na obszary płytko zalegających wód gruntowych (do 1 m p.p.t.). Warto jednak zwrócić uwagę na fakt, iż plan przewiduje odsunięcie linii zabudowy z terenów płytko zalegających wód gruntowych.

Ponadto plan przedstawiony do oceny wprowadza przeznaczenia terenów zabudowy mieszkaniowej/usługowej na obszary dawnej, płytkiej eksploatacji rudnej i tereny szybów i szybików. W planie zawarto informację o lokalizacji tych terenów w obszarze opracowania. Szczegółowe informacje dotyczące lokalizacji zabudowy w rejonach dawnej płytkiej eksploatacji i obszarach wyrobisk mających połączenie z powierzchnią (zlikwidowane szyby i szybiki) zawarto w rozdziale 12 niniejszej prognozy.

2.3. Powiązania projektowanego dokumentu z innymi dokumentami

Oceniany projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego generalnie realizuje ustalenia zawarte w obowiązującym ustawodawstwie (wymienionym w pkt. 1.2).

Ponadto uwzględnia założenia ochrony środowiska gruntowo – wodnego określonego na szczeblu ponadlokalnym.

Projekt planu nie stoi w sprzeczności z założeniami takich dokumentów jak:

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ (przyjętego uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r.).
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2020+" (przyjętej uchwałą Nr IV/38/2/2013 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 1 lipca 2013 r.).

3. Informacja o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

W czasie sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko stosuje się różnorodne metody analityczne i waloryzacyjne. Aktualnie brak jest znormalizowanego nazewnictwa w tym zakresie. W niniejszym opracowaniu posłużono się między innymi następującymi metodami:

W zakresie opisu stanu środowiska posłużono się metodami analitycznymi.

W zakresie prognozowania wielkości oddziaływania na środowisko na etapie realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zastosowano prognozowanie przez analogie, biorąc pod uwagę analizy i badania obszarów o podobnym zagospodarowaniu terenu, charakterze i funkcjach.

4. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Jakość poszczególnych elementów środowiska takich jak powietrze, wody powierzchniowe, czy wody podziemne na terenie województwa śląskiego, jak również na przedmiotowym terenie podlega monitoringowi prowadzonemu m.in. przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Katowicach.

W ocenianym projekcie *planu* wprowadzono zapisy dotyczące zasad ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego w postaci ustaleń, nakazów i zakazów ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko.

W związku z powyższym za wystarczający uznaje się generalnie wspomniany monitoring prowadzony przez WIOŚ w Katowicach.

5. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego miejscowego planu...

5.1. Stan zasobów środowiska

Stan środowiska na przedmiotowym terenie kształtowany jest nie tylko przez czynniki miejscowe, ale jest także wypadkową jej powiązań z otoczeniem.

Zgodnie z podziałem regionalnym kraju według Kondrackiego (2001) omawiany teren znajduje się w obrębie prowincji Wyżyny Polskie, podprowincji Wyżyny Śląsko – Krakowskiej (341), makroregionu Wyżyna Śląska (341.1), mezoregionu Wyżyna Katowicka (341.13).

5.1.1. Ukształtowanie powierzchni terenu

Rzeźba przedmiotowego terenu jest zróżnicowana.

We wschodniej części terenu zlokalizowane jest lokalne wyniesienie, gdzie rzędne wysokościowe osiągają ok. 311 m n.p.m. Z tego miejsca powierzchnia terenu opada w kierunku zachodnim i południowym.

Pod względem wysokościowym ze wspomnianym wyniesieniem na środkowym wschodzie kontrastuje zachodnia część terenu obejmująca znaczną część doliny cieków (Dopływu spod Górników) i jego dopływów, opadającej w kierunku południowym, gdzie rzędne w najniższym miejscu osiągają ok. 269 m n.p.m.

5.1.2. Budowa geologiczna

Zgodnie z materiałami archiwalnymi bezpośrednio podłoże geologiczne terenu objętego opracowaniem stanowią utwory czwartorzędowe zalegające na osadach triasowych i karbońskich.

Na przeważającej części terenu utwory czwartorzędowe są reprezentowane przez plejstoceńskie gliny pylaste. Jedynie w rejonie dolin cieków, tj. na zachodzie, w części centralnej oraz lokalnie na wschodzie na powierzchni zalegają holoceni osady rzeczne.

Poniżej utworów czwartorzędowych występują osady triasu, które mają swoje wychodnie jedynie na zboczu doliny w części południowo – zachodniej. Są w tym rejonie zbudowane z dolomitów kruszconych triasu środkowego.

Osady triasowe zalegają na utworach karbonu górnego reprezentowanych przez piaskowce, łupki i węgiel.

Warunki górnicze

Południowe fragmenty terenu opracowania obejmują udokumentowane złożę węgla kamiennego „Bobrek – Miechowice”, którego eksploatacja została zaniechana w 1998 roku. Aktualnie teren opracowania jest zlokalizowany poza istniejącymi terenami i obszarami górniczymi.

W przeszłości w granicach opracowania była prowadzona również eksploatacja rud cynku i ołowiu. Pozostałością dawnej eksploatacji surowców w granicach opracowania są płytkie wyrobiska górnicze, a także zlikwidowane szyby i szybiki.

W ich rejonie nie można wykluczyć możliwości wystąpienia deformacji nieciągłych powierzchni.

5.1.3. Warunki hydrogeologiczne

Pod względem podziału hydrogeologicznego Polski, przyjętego w treści seryjnych *Map hydrogeologicznych Polski, w skali 1:200 000 – Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa*, analizowany teren położony jest w regionie Bytomsko – Olkuskim (XV), gdzie główny poziom użytkowy występuje w utworach triasu środkowego i dolnego, gdzie kolektorem wód typu szczelinowatego są wapienie i dolomity.

Mniejsze znaczenie mają poziomy wodonośne w utworach czwartorzędowych, gdzie kolektorem są piaski, a rzadziej żwiry.

Teren opracowania leży w zasięgu odwadniającego wpływu kopalń węgla kamiennego.

Teren opracowania jest zlokalizowany w zasięgu dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Zachodnia część terenu jest zlokalizowana w zasięgu GZWP nr 330 „Zbiornik Gliwice” o typie krasowo – szczelinowym w utworach triasowych. Natomiast środkowa i zachodnia część terenu znajduje się w zasięgu GZWP nr 329 „Zbiornik Bytom”, również o typie krasowo – szczelinowym w utworach triasowych.

Zgodnie z materiałami archiwalnymi stopień zagrożenia zbiorników wód podziemnych w omawianym obszarze jest średni, bądź niski.

Jednolite części wód podziemnych (JCWPd)

Zgodnie z podziałem Polski na 172 Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd) przedmiotowy teren pozostaje w zasięgu JCWPd nr 129 (PLGW6000129).

Zgodnie z Aktualizacją Planu Gospodarowania Wodami stan chemiczny wspomnianej JCWPd określony został jako dobry, a stan ilościowy jako słaby, przy czym możliwość osiągnięcia celów środowiskowych jest zagrożona.

5.1.4. Powierzchnia ziemi i gleby

Miasto Bytom charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem ukształtowania się gleby. Można wyróżnić tu następujące typy:

- rędziny - gleby na ogół żyzne, jednak z powodu trudności w ich uprawianiu zakwalifikowane są do klasy bonitacyjnej IIIb, IV,
- zdegradowane rędziny klasy V,
- brunatne - mało żyzne, wytworzone pod wpływem lasów liściastych lub mieszanych z różnych skał macierzystych zasobnych w wapń i gleby bielcowe charakteryzujące się bardzo kwaśnym odczynem oraz małą zawartością próchnicy, o klasie IVb i V,

- zabagnione i bagienne z wysokim poziomem wody gruntowej V i VI klasy bonitacyjnej,
- antropogeniczne – związane są z terenami przemysłowymi, zabudową mieszkaniową oraz sąsiedztwem dróg.

Zgodnie z materiałami archiwalnymi gleby w Bytomiu w większości są zanieczyszczone substancjami wprowadzonymi przez opady atmosferyczne, spaliny samochodowe oraz przez stosowanie nawozów sztucznych. Przyczyną tego typu zanieczyszczeń były i są: pyły, pary oraz gazy emitowane przez różnego rodzaju zakłady przemysłowe, energetykę, transport i kopalnictwo.

Na obszarze Bytomia stwierdza się zanieczyszczenie gleb metalami, wynikające zarówno z rozwoju górnictwa jak i budowy geologicznej podłoża. Bez wątplenia o stopniu zanieczyszczenia gleb zadecydowało tutaj górnictwo rud cynkowo-ołowiowych oraz lokalizacja zakładów przetwórstwa tych rud i składowiska odpadów pochodzących z przemysłu cynkowo-ołowiowego.

Drugim istotnym źródłem zanieczyszczeń metalami było hutnictwo żelaza i stali oraz energetyka.

5.1.5. Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym teren opracowania jest położony w zlewni Żernickiego Potoku (zlewnia IV rzędu rzeki Odry), stanowiącego dopływ rzeki Bytomki i przepływającego poza granicami przedmiotowego obszaru.

Teren jest odwadniany przez lokalne dopływy Żernickiego Potoku, tj.:

- w zachodniej i centralnej części przez ciek o nazwie Dopływ spod Górników wraz z dopływami, który przepływa przez zachodni fragment terenu w kierunku południowym,
- w części wschodniej przez niewielki, bezimienny ciek biorący początek w granicach opracowania i przepływający w kierunku południowo – wschodnim.

Przez środkowy wschód terenu przebiega topograficzny dział wodny V rzędu.

Uzupełnieniem powierzchniowej sieci hydrograficznej terenu jest zbiornik wodny zlokalizowany na zachodzie w dolinie Dopływu spod Górników.

Zgodnie z *Mapą hydrograficzną Polski* na wschodzie, południu i zachodzie terenu w rejonie dolin cieków występują płytkie wody gruntowe zalegające do 1 m p.p.t.

Jednolite części wód powierzchniowych

Przedmiotowy obszar znajduje się w zasięgu Jednolitej Części Wód Powierzchniowych (JCWP) o nazwie „Bytomka” (kod: PLRW6000611649), stanowiąca naturalną część wód, której stan jest zły, a możliwość osiągnięcia celów środowiskowych zagrożona. Dla omawianej JCWP ustanowiono odstępstwo ze względu na wpływ działalności antropogenicznej na stan JCW oraz brak możliwości technicznych ograniczenia wpływu tych oddziaływań, co generuje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowiskowych do 2027 roku.

5.1.6. Warunki klimatyczne

Według klasyfikacji klimatyczno-rolniczej opracowanej przez R. Gumińskiego (1948), analizowany teren należy zaliczyć do dzielnicy XV (dzielnica częstochowsko-kielecka).

Zasadniczy wpływ na kształtowanie się warunków klimatycznych na terenie miasta, jak również w obrębie omawianego terenu, mają wpływy oceaniczne oraz sporadyczne oddziaływanie docierające tu od południowego zachodu przez Bramę Morawską mas powietrza zwrotnikowego. Docierają tu również zimne masy powietrza arktycznego z północy - głównie w chłodnej połowie roku.

Wilgotność względna powietrza waha się od 68 do 84%. Średnia temperatura stycznia wynosi ok. -3 °C, lipca +16,8 °C, roczna +8,12 °C. Średnia roczna suma opadów wynosi ok. 723 mm, najwyższe opady są w lipcu, a najniższe w lutym. Bytom, podobnie jak i cały obszar Aglomeracji Górnośląskiej, cechuje także dość długi okres zalegania pokrywy śnieżnej oraz stosunkowo duża jej przeciętna grubość w porównaniu do nizinnych terenów Polski środkowej.

Warunki aerosanitarnie

Bezpośrednio na przedmiotowym terenie nie jest prowadzony monitoring jakości powietrza.

Na warunki aerosanitarnie na przedmiotowym terenie mają między innymi wpływ zanieczyszczenia pochodzące z emitorów punktowych, a także liniowych. Do punktowych źródeł zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego należą zabudowania w obrębie których dochodzi do emisji szkodliwych związków powstających w procesie grzewczym (efekt tzw. „niskiej emisji”). Liniowymi źródłami emisji zanieczyszczeń są natomiast ciągi komunikacyjne w tym przede wszystkim autostrada A1, generujące do powietrza atmosferycznego zanieczyszczenia w postaci spalin samochodowych. Zanieczyszczenia mogą tutaj być również nawiewane z terenów przyległych, głównie z tych rozciągających się na zachód od granic opracowania.

5.1.7. Warunki florystyczno-faunistyczne

Flora

Zgodnie z podziałem Polski na regiony geobotaniczne według Matuszkiewicza (2008), obszar planu jest zlokalizowany w zasięgu Prowincji Środkowoeuropejskiej, Podprowincji Środkowoeuropejskiej Właściwej, Działu Wyżyn Połudnowopolskich, Krainy Górnoszląskiej i Okręgu Górnoszląskiego Właściwego. Teren jest zlokalizowany na granicy dwóch podokręgów. Zachodnia i środkowa część terenu należy do Podokręgu Zabrzeńsko – Tarnogórskiego, natomiast część wschodnia do Podokręgu Bytomsko – Mysłowickiego.

Do potencjalnej roślinności naturalnej (Matuszkiewicz, 2008) przeważającej części omawianego terenu należą zbiorowiska żyznych buczyn *Dentario enneaphyllidis – Fagetum*. Jedyne we wschodnich fragmentach do potencjalnych zbiorowisk naturalnych należą lasy dębowe *Calamagrostio – Quercetum*.

Na przestrzeni lat pod wpływem antropopresji (osadnictwa, rolnictwa i innej działalności gospodarczej) pierwotne siedliska ulegały przekształceniom, co pociągało za sobą zmiany w fizjonomii i strukturze gatunkowej poszczególnych fitocenoz.

W związku z powyższym roślinność na przeważającej powierzchni w granicach opracowania wyraźnie odbiega od potencjalnego stanu naturalnego.

Do siedlisk występujących w granicach opracowania należą przede wszystkim otwarte tereny rolne w postaci pól uprawnych, fragmenty lasów, siedliska wodne związane z ciekami i zbiornikami wodnymi, a ponadto siedliska typowo antropogeniczne do których należy zaliczyć tereny zieleni urządzonej oraz obszary ruderalne takie jak nieużytki porośnięte roślinnością spontaniczną.

Tereny o charakterze leśnym zajmują południowo – zachodnią część terenu obejmującą zbocze i dolinę cieku (Dopływu spod Górników). Lasy te mają status lasów ochronnych z uwagi na występowanie w granicach administracyjnych miasta. W przeważającej części drzewostanu dominuje tutaj brzoza (*Betula sp.*) z domieszką innych gatunków, jak na przykład dębu (*Quercus sp.*). W pobliżu cieku swój udział mają również wierzby (*Salix sp.*).

Większy zadrzewiony płat, o charakterze antropogenicznym występuje także w południowym fragmencie terenu.

Rozproszone zadrzewienia o charakterze śródpolnym są również elementem agrocenoz, które wzbogacają omawiane ekosystemy i pełnią określone funkcje ekologiczne, na przykład stanowią schronienie i bazę pokarmową dla zwierząt. Pośród zadrzewień wyróżnić należy te lokalnie towarzyszące ciekom wodnym, pośród terenów otwartych.

Znaczną część siedlisk nieleśnych w granicach opracowania zajmują użytki rolne w postaci pól uprawnych. Uprawom rolnym powszechnie towarzyszą gatunki synantropijne, których skład gatunkowy jest uzależniony od charakteru prowadzonej uprawy. Często są to zespoły chwastów upraw należące pod względem fitosocjologicznym do klasy *Stellarietea mediae*.

Wśród zbiorowisk nieleśnych na wyróżnienie zasługują również zbiorowiska i gatunki związane z siedliskami wodnymi. Obecność powyższych siedlisk w granicach opracowania związana jest ściśle z obecnością cieków powierzchniowych, a także zbiorników wodnych. W ich strefie przybrzeżnej, a lokalnie także w podmokłych zagłębieniach terenu wykształca się roślinność szuwarowa, która może

być tworzona przez takie gatunki jak pałka (*Typha sp.*), manna mielec (*Glyceria maxima*) czy trzcina pospolita (*Phragmites australis*).

W obszarach zabudowanych przeważają budynki mieszkaniowe jednorodzinne zlokalizowane w ogrodach. W sąsiedztwie zabudowy występują często płaty zieleni urządzonej, w postaci trawników lub rabat z zielnymi gatunkami ozdobnymi lub użytkowymi, którym towarzyszą również ozdobne lub/i owocowe drzewa i krzewy. Do obszarów zieleni urządzonej zaliczyć można również kompleks ogródków działkowych w części zachodniej.

Nieodłącznym elementem szaty roślinnej terenów zabudowanych (zainwestowanych) są płaty zbiorowisk ruderalnych (nieużytków) występujących na przykład przy ogrodzeniach, zabudowaniach czy na przydrożach. Porastają je gatunki synantropijne, odporne na działanie lokalnych stresorów, do których często należą rośliny nitrofilne preferujące podłoża bogate w związki azotowe. Elementem zieleni nieurządzonej na obszarze opracowania są także wydeptywane powierzchnie antropogeniczne często towarzyszące ciągom komunikacyjnym. Zbiorowiska tu występujące złożone są głównie z gatunków znoszących uszkodzenia mechaniczne takich jak na przykład babka zwyczajna (*Plantago major*).

Fauna

Skład gatunkowy fauny jest w znacznej mierze uwarunkowany charakterem siedlisk występujących w granicach omawianego terenu. W związku z tym występują tutaj przede wszystkim gatunki związane z terenami otwartymi (rolnymi), zabudowaniami, a ponadto siedliskami wodnymi, a w pewnym stopniu także zadrzewieniami.

Do ssaków występujących na terenie opracowania należą potencjalnie pospolite i powszechnie występujące gatunki. Należą do nich między innymi: sarna (*Capreolus capreolus*), dzik (*Sus scrofa*) czy gatunki drapieżne jak lis (*Vulpes vulpes*). Istnieją tutaj również sprzyjające siedliska dla zająca szaraka (*Lepus europaeus*) i licznych gryzoni jak myszy czy norniki, a ponadto przedstawicieli ryjówkokształtnych jak kret (*Talpa europaea*). W rejonach zadrzewionych może pojawiać się również należąca do gryzoni wiewiórka (*Sciurus vulgaris*) i przedstawiciel jeżokształtnych - jeż zachodni (*Erinaceus europaeus*). Mogą pojawiać się tutaj również przedstawiciele rzędu nietoperzy, przede wszystkim gatunki związane z osadami ludzkimi (zabudowaniami).

Zróżnicowanie siedlisk na terenie opracowania powoduje, iż stosunkowo licznie reprezentowana jest tutaj awifauna, pośród której występują gatunki związane z terenami otwartymi, zadrzewieniami i lasami, a ponadto siedliskami wodnymi.

Siedliska wodne i wilgotne na terenie opracowania są potencjalnym miejscem występowania płazów takich jak stosunkowo pospolite: żaba trawna (*Rana temporaria*), ropucha szara (*Bufo bufo*) czy żaba wodna (*Pelophylax esculentus*) i żaba jeziorkowa (*Pelophylax lessonae*).

Gady terenu mogą być reprezentowane przez jaszczurkę zwinkę (*Lacerta agilis*) czy zaskrońca zwyczajnego (*Natrix natrix*).

Bez wątplenia najliczniej reprezentowane w granicach opracowania są pajęczaki i owady. Wśród owadów spotkać można przedstawicieli różnych grup systematycznych zajmujących zróżnicowane siedliska, w tym między innymi przedstawicieli prostoskrzydłych, chrząszczy, muchówek, błonkówek czy pluskwiaków różnoskrzydłych.

5.1.8. Walory krajobrazowe

W granicach planu dominuje krajobraz kulturowy, który poza obszarami zabudowanymi ma głównie charakter rolniczy, charakteryzujący się obecnością pól uprawnych. Jest on lokalnie urozmaicany przez obecność zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, a także cieków powierzchniowych. Zwarty zadrzewiony obszar występuje głównie w części południowo – zachodniej.

Krajobraz obejmujący obszary zabudowane występuje przede wszystkim w centralnej części terenu, gdzie przeważają mieszkalne budynki jednorodzinne z towarzyszącymi usługami.

Istotnym czynnikiem determinującym krajobraz przedmiotowego terenu (rozcinającym kompleksy upraw czy zabudowań) jest przebiegająca wzdłuż północnej granicy autostrada A1.

Warto również zaznaczyć, że od południa teren sąsiaduje z osiedlem mieszkaniowym na terenie miasta Zabrze, gdzie dominuje wielokondygnacyjna zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna.

5.1.9. Obszary chronione

Środkowa część terenu projektu planu pozostaje w zasięgu Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000 „**Podziemia Tarnogórsko – Bytomskie**” (PLH 240003).

Obszar ten został utworzony w rejonie systemu podziemnych wyrobisk po eksploatacji kruszców metali. Ostoja stanowi drugie co do wielkości zimowisko nietoperzy w Polsce, których liczba podczas zimowania w podziemiach dochodzi do kilkunastu tysięcy osobników. Obiekty są zasiedlane przez nietoperze również w sezonie letnim. W granicach ostoi stwierdzono występowanie 8 gatunków nietoperzy, w tym między innymi: mroczek późny (*Eptesicus serotinus*), nocek Brandta (*Myotis brandtii*), nocek rudy (*Myotis daubentonii*), nocek wąsatek (*Myotis mystacinus*), nocek Natterera (*Myotis nattereri*), gacek brunatny (*Plecotus auritus*) czy gacek szary (*Plecotus austriacus*), a ponadto nocek duży (*Myotis myotis*) – gatunek z załącznika nr II Dyrektywy Siedliskowej. Zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych, do głównych zagrożeń i presji dla omawianego obszaru Natura 2000 są zanieczyszczenia odpadami przemysłowymi.

Od strony południowo – wschodniej przedmiotowy teren sąsiaduje bezpośrednio z Zespołem Przyrodniczo – Krajobrazowym „Miechowicka Ostoja Leśna”.

Poza w/w nie występują tutaj inne obszary chronione. Nie ma tu również pomników przyrody.

5.1.10. Powiązania przyrodnicze terenu z obszarami otaczającymi

Rzeźba terenu oraz charakter zagospodarowania stanowią o wielu powiązaniach przyrodniczych przedmiotowego terenu z obszarami otaczającymi. Nie mniej należy podkreślić, iż aktualnie teren funkcjonalnie i przestrzennie jest powiązany przede wszystkim z obszarami zlokalizowanymi na południu, wschodzie i zachodzie, gdyż na północy swobodna wymiana biologiczna jest znacznie ograniczona na skutek obecności autostrady.

Wymiana biologiczna między terenem opracowania, a terenami przyległymi od południa, wschodu i zachodu jest możliwa, za sprawą sąsiedztwa obszarów biologicznie czynnych, przede wszystkim lasów i zadrzewień. Jedynie od strony południowo – środkowej powiązania są ograniczone obecnością osiedla o stosunkowo zwartej zabudowie na terenie miasta Zabrze. W centralnej części obszaru swobodna migracja wewnątrz terenu jest także w pewien sposób ograniczona z uwagi na koncentrację zabudowy i mniejszych ciągów komunikacyjnych.

Istotnymi łącznikami funkcjonalno-przestrzennymi z terenami przyległymi ze względu na ukształtowanie terenu jak i występujące w ich rejonie siedliska są doliny cieków wodnych.

Warto również wspomnieć, iż niektóre liniowe struktury antropogeniczne takie jak pobocza dróg także umożliwiają w pewnym stopniu rozprzestrzenianie się (migrację) gatunków. Dotyczy to jednak głównie kosmopolitycznych i wiatrosiewnych gatunków roślin.

Teren jest zlokalizowany poza istotnymi korytarzami ekologicznymi wyznaczonymi na terenie województwa śląskiego czy kraju.

5.2. Istniejące zagrożenia środowiska, a jego odporność na degradację i zdolność do samoregeneracji

Z problemem odporności środowiska na degradację wiąże się ściśle ocena jego zdolności do regeneracji. Zdolność do regeneracji najczęściej jest wyrażana długością czasu, jaki upływa między momentem ustania działania czynników odkształcających środowisko, a powrotem środowiska do stanu, który występował przed rozpoczęciem działania tych czynników. Uzupełniającym miernikiem jest różnica stanów środowiska w punkcie „początkowym” (przed oddziaływaniem) i końcowym („po regeneracji”), ponieważ środowisko rzadko wraca do stanu w pełni zgodnego ze stanem wyjściowym.

Tempo regeneracji ekosystemu zależy od wielu czynników. Wpływa na nie między innymi charakter naturalnych siedlisk, które tu niegdyś występowały oraz od stopnia przekształcenia pierwotnego środowiska. Generalnie można stwierdzić, że im wyższa jest odporność środowiska, tym większe są także jego możliwości regeneracyjne.

Lokalny stan środowiska na określonym obszarze kształtowany jest nie tylko przez czynniki miejscowe, ale także przez wypadkową powiązań z otoczeniem.

Na skutek wieloletniego wpływu człowieka wiele komponentów środowiska w granicach terenu objętego opracowaniem podlegało przekształceniom i stale pozostaje pod wpływem oddziaływań antropogenicznych.

Degradacja lokalnego środowiska w granicach opracowania jest związana przede wszystkim z rozwojem osadnictwa i infrastruktury komunikacyjnej, a także z działalnością gospodarczą.

Przekształcenia powierzchni ziemi i środowiska gruntowego

Jednym z najbardziej widocznych przejawów przekształcenia środowiska naturalnego są zmiany w ukształtowaniu powierzchni ziemi oraz przeobrażeniu szaty roślinnej. W granicach opracowania roślinność zdecydowanie odbiega od potencjalnego stanu naturalnego.

Trwałe i praktycznie nieodwracalne przekształcenia powierzchni ziemi mają miejsce przede wszystkim na obszarach zabudowanych oraz w rejonach infrastruktury komunikacyjnej, gdzie powierzchnie biologicznie czynne były niwelowane i zajmowane na rzecz zabudowań oraz powierzchni utwardzonych i szczelnych. Jednym z widocznych zmian powierzchni jest także regulacja cieków i umacnianie koryt co można zaobserwować na przykład we wschodniej części terenu.

Warto nadmienić, że przekształcenia powierzchni terenu są związane także z przemysłem wydobywczym. Należą do nich między innymi wyrobiska mające połączenia z powierzchnią (zlikwidowane szyby, szybiki) stanowiące pozostałość po eksploatacji surowców mineralnych. Z uwagi na prowadzone w przeszłości płytkie kopalnictwo, na obszarach w jego rejonie nie można wykluczyć możliwości wystąpienia deformacji nieciągłych powierzchni.

Grunty na zboczach o znacznym nachyleniu (np. w części południowo – zachodniej) są ponadto podatne na degradację naturogeniczną związaną z wietrzeniem i erozją wodną.

Zgodnie z materiałami archiwalnymi grunty w Bytomiu są w większości zanieczyszczone substancjami wprowadzonymi przez opady atmosferyczne, spaliny samochodowe oraz przez stosowanie nawozów sztucznych. Ponadto na obszarze Bytomia stwierdzono zanieczyszczenie gleb metalami, wynikające zarówno z rozwoju górnictwa jak i specyficznej budowy geologicznej podłoża. Bez wątplenia

o stopniu zanieczyszczenia gleb zadecydowało tutaj górnictwo rud cynkowo-ołowiowych oraz lokalizacja zakładów przetwórstwa tych rud i składowiska odpadów pochodzących z przemysłu cynkowo-ołowiowego.

Przekształcenia biocenozy

Przykładem przeobrażeń szaty roślinnej jest wyraźne ograniczenie obszarów leśnych na przestrzeni lat, spowodowane zajmowaniem gruntów na potrzeby rolnictwa i osadnictwa.

Działalność gospodarcza i osadnictwo na tym terenie spowodowały zmniejszenie ogólnej lesistości. W przypadku zaprzestania użytkowania pól uprawnych dochodzi do spontanicznej sukcesji roślinnej. Na nieużytkach może dochodzić do rozwoju i ekspansji gatunków synantropijnych o szerokiej tolerancji siedliskowej i ubożeniu florystycznemu zbiorowisk.

W kontekście przekształceń szaty roślinnej należy zwrócić również uwagę także na takie czynniki jak wycinka zieleni w dolinach rzecznych czy też zjawisko przenikania („ucieczek”) uprawianych gatunków ozdobnych do zbiorowisk naturalnych lub półnaturalnych.

Przeobrażenia szaty roślinnej i siedlisk przyrodniczych pociągnęły za sobą widoczne zmiany w składzie gatunkowym zwierząt. Wraz z rozwojem rolnictwa i osadnictwa pojawiły się gatunki związane z terenami otwartymi oraz siedzibami ludzkimi.

Zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego

Z intensyfikacją zabudowy oraz nasileniem ruchu samochodowego bezpośrednio wiąże się problem emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Warunki aerosanitarnie na terenie są kształtowane zarówno przez czynniki wewnętrzne (w granicach opracowania) jak i zewnętrzne (poza przedmiotowym terenem). Występująca w granicach terenu objętego opracowaniem zabudowa mieszkaniowa jest źródłem występowania tzw. niskiej emisji nasilającej się w sezonie grzewczym, co znajduje odzwierciedlenie we wzrostach stężeń pyłu zawieszonego PM 10 i benzo(a)pirenu. Problem niskiej emisji związany jest z wykorzystywaniem węgla jako głównego paliwa do produkcji ciepła w gospodarstwach domowych zaopatrywanych z indywidualnych systemów grzewczych.

Oprócz emitorów punktowych wpływ na warunki aerosanitarnie mają liniowe źródła emisji zanieczyszczeń jakim są główne ciągi komunikacyjne, generujące do powietrza atmosferycznego zanieczyszczenia w postaci spalin samochodowych.

Warunki aerosanitarnie charakteryzują się zmiennością w czasie i przestrzeni.

Zgodnie z Aktualnym Stanem jakości powietrza w województwie śląskim w 2015 roku prezentowanym przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach na terenie Bytomia średnie stężenia substancji w 2015 roku kształtowały się następująco: PM10 – 44 µg/m³, PM2,5 – 29 µg/m³, C₆H₆ – 2,3 µg/m³, NO₂ – 23 µg/m³, Pb – 0,04 µg/m³. Należy więc stwierdzić, że średnie stężenia pyłu zawieszonego przekraczały poziomy dopuszczalne.

Emisja hałasu

Hałas należy do czynników którego bezpośredni wpływ jest ograniczony do czasu jego trwania. Pod tym względem środowisko wykazuje wysoką zdolność do regeneracji. W omawianym terenie do głównych źródeł hałasu należą przede wszystkim główne ciągi komunikacyjne, które oddziałują na tereny przyległe. Mniejsze znaczenie ma tutaj hałas bytowy czy przemysłowy.

Choć największym ciągiem komunikacyjnym terenu jest autostrada przebiegająca przez północną część terenu to należy podkreślić, iż w granicach opracowania na wysokości zabudowy wzdłuż autostrady zastosowane są ekrany akustyczne znacznie ograniczające oddziaływanie hałasu komunikacyjnego. W sąsiedztwie autostrady (na odcinkach zaekranowanych) poziomy długookresowego, średniego poziomu hałasu drogowego w odniesieniu do pory dziennej, wieczornej i nocnej (wskaźnik L_{DWN}) wynoszą do 70 dB, a w odniesieniu do pory nocnej (wskaźnik L_N) generalnie do 60 dB. Jedynie na odcinkach pozbawionych ekranów (w zachodniej części terenu) wartości wskaźnika L_{DWN} wynoszą nawet do ponad 75 dB, a wskaźnika L_N do 70 dB.

Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania akustyczne należy przyjąć, że przebiegająca po stronie północnej terenu planu autostrada stanowi znaczące źródło hałasu dla terenów z nią sąsiadujących. Przyjmując jako poziom odniesienia, dopuszczalne długookresowe wskaźniki poziomu hałasu dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (tj. 64 dB w porze dziennej i 59 dB w porze nocnej) zasięg oddziaływania autostrady obejmuje tereny w odległości około 150 m od krawędzi jezdni w porze dziennej i 80 m w porze nocnej przy jednoczesnym dobrym ekranowaniu istniejącej zabudowy mieszkaniowej. Ciągi komunikacyjne takie jak autostrada są głównie źródłami hałasu ustalonego, którego amplituda w pewnych przedziałach czasowych (w tym przypadku pora nocna i dzienna) jest praktycznie stała. Należy zatem zwrócić uwagę na zdrowotne skutki długotrwałego oddziaływania hałasu o poziomie 35 – 70 dB na organizm ludzki. Hałas o takim poziomie wpływa na zmęczenie układu nerwowego człowieka oraz utrudnia zasypianie i wypoczynek. Pierwsze kilka miesięcy przebywania w takim hałasie powoduje wyraźne zmęczenie i pobudliwość. Dłuższe przebywanie prowadzi do wzmożonej nerwowości, stałego zmęczenia fizycznego, bólów głowy, bezsenności, co w skrajnych przypadkach może doprowadzić do rozwoju chorób na tle nerwicowym.

Obserwacje z lat przeszłych oraz prognozy ruchu pokazują, że ilość pojazdów na polskich drogach z roku na rok ulega zwiększeniu, w tym pojazdów ciężarowych mających zasadniczy wpływ na poziom hałasu komunikacyjnego. Brak zdecydowanych działań państwa w zakresie przekierowania ruchu towarowego na transport kolejowy również nie wpływa na zmniejszenie udziału pojazdów ciężarowych w ogólnej ilości pojazdów poruszających się po drogach, co w konsekwencji może prowadzić do sukcesywnego zwiększania zasięgu oddziaływania akustycznego autostrady. Wyznaczone w niniejszym planie tereny zieleni nieurządzonej 1ZN – 3ZN mogą zatem w tym przypadku pełnić rolę bufora dla źródła hałasu jakim jest autostrada.

Nie mniej istotnym źródłem hałasu komunikacyjnego na przedmiotowym terenie okazuje się również ulica Rokitnicka, a w mniejszym stopniu ulica Stolarzowicka.

W pasie drogowym ulicy Rokitnickiej poziomy długookresowego, średniego poziomu hałasu drogowego w odniesieniu do pory dziennej, wieczornej i nocnej (wskaźnik L_{DWN}) wynoszą do 75 dB, a na

terenach przyległych od 65 do 70 dB, natomiast w odniesieniu do pory nocnej (wskaźnik L_N) w pasie drogowym do 65 dB, a na obszarach przyległych od 55 do 60 dB.

Wzdłuż ulicy Stolarzowickiej wartości wskaźnika L_{dwn} wynoszą do 65 dB, a wskaźnika L_N do 55 dB.

Podsumowując należy stwierdzić, że aktualnie w granicach opracowania, w rejonie istniejącej zabudowy mieszkaniowej z usługami dochodzi do przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu drogowego określonych w obowiązującym ustawodawstwie i wynoszą do kilku dB, przy czym występują one przede wszystkim wzdłuż ulicy Rokitnickiej, w rejonie pierwszej linii zabudowy.

Promieniowanie niejonizujące

Promieniowaniem niejonizującym nazywamy takie promieniowanie, którego energia oddziałuje na każde ciało materialne (w tym także na ciało człowieka) nie powodując w nim procesu jonizacji. Związane jest ściśle ze zmianami pola elektromagnetycznego.

Promieniowanie niejonizujące uważa się obecnie za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiska. Promieniowanie powstaje przede wszystkim w wyniku działania sieci i urządzeń elektroenergetycznych, instalacji radiokomunikacyjnych, radionawigacyjnych i radiolokacyjnych oraz innych instalacji elektrycznych. Negatywny wpływ energii elektromagnetycznej przejawia się tak zwanym efektem termicznym, który, w przypadku silnych źródeł, może powodować zmiany biologiczne (np. zmianę właściwości koloidalnych w tkankach).

Źródła niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego oddziałujące na środowisko mogą mieć charakter liniowy lub punktowy. Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące występuje w zakresie częstotliwości od 1 Hz do 10^{16} Hz. Z punktu widzenia ochrony środowiska istotne znaczenie mają źródła liniowe na przykład linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym wynoszącym 110 kV lub wyższym oraz źródła punktowe - urządzenia emitujące elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące w zakresie częstotliwości 0,1-300 000 MHz, do których należą:

- 1) stacje transformatorowe o napięciu znamionowym powyżej 110 kV,
- 2) urządzenia radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne.

Intensywny rozwój źródeł pól elektromagnetycznych powoduje zarówno ogólny wzrost poziomu tła promieniowania elektromagnetycznego w środowisku, jak też powiększanie się liczby i powierzchni obszarów o podwyższonym poziomie natężenia promieniowania.

Zagrożenie promieniowaniem niejonizującym może być stosunkowo łatwo wyeliminowane lub ograniczone poprzez zapewnienie odpowiedniej separacji przestrzennej człowieka od pól przekraczających określone wartości graniczne.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. 2003 r. Nr 192, poz. 1883) określa dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową odrębną wartość składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego 50 Hz w wysokości 1kV/m.

Dla pozostałych terenów, na których przebywanie ludności jest dozwolone bez ograniczeń w/w rozporządzenie określa wysokość składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego o częstotliwości 50 Hz w wysokości 10 kV/m, natomiast składowej magnetycznej w wysokości 60 A/m.

Dla pól elektromagnetycznych w zakresie częstotliwości 300 MHz do 300 GHz (zakres częstotliwości sieci telefonii komórkowej) dopuszczalna wartość składowej elektrycznej wynosi 7 kV/m, natomiast gęstość mocy 0,1 W/m².

W odniesieniu do obszarów planu źródłami niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego są: linie przesyłowe energii elektrycznej, a przede wszystkim linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia.

Bezpośrednio w granicach opracowania nie występują natomiast stacje bazowe czy nadajniki telefonii komórkowej.

Zagrożenia środowiska wodno – gruntowego, wód powierzchniowych i podziemnych

Z punktu widzenia ochrony wód powierzchniowych niekorzystnym zjawiskiem jest naruszanie, bądź wycinka ich naturalnej otuliny biologicznej w postaci zadrzewień, bądź lasów o charakterze łągowym. Roślinność nadrzeczna stabilizuje koryta cieków, podnosi ich zdolność do samooczyszczania, a także pełni funkcje przeciwpowodziowe. Ponadto stanowi siedliska wielu roślin i zwierząt. W tym kontekście za niekorzystne zjawisko należy uznać również regulację cieków wodnych, które na skutek takich zabiegów najczęściej tracą swój naturalny charakter.

Obecne zagrożenia w stosunku do wód powierzchniowych czy podziemnych dotyczą także możliwości migracji zanieczyszczeń atmosferycznych przedostających się do wód lub gruntu wraz z opadami atmosferycznymi.

Teren opracowania jest zlokalizowany w obszarze Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Zgodnie z materiałami archiwalnymi stopień zagrożenia zbiorników wód podziemnych w omawianym obszarze jest średni bądź niski.

5.3. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu miejscowego planu...

Poprzez brak realizacji ustaleń miejscowego planu... rozumie się sytuację pozostawienia obszaru w dotychczasowym stanie planistycznym. Stan ten jednak nie gwarantuje braku zmian związanych z rozwojem obszarów zabudowy, a niekiedy może sprzyjać ich nieuporządkowanemu (przypadkowemu) rozwojowi w oderwaniu od uwarunkowań środowiskowych.

Generalnie w przypadku braku realizacji ustaleń *planu...* zagrożenia i oddziaływania w stosunku do środowiska będą się utrzymywały, a lokalnie może dochodzić do ich pogłębienia.

Oddziaływania mogą być związane ze stopniowym rozwojem obszarów zabudowy zarówno mieszkaniowej jak i usługowej czy produkcyjnej. Wraz z postępującą urbanizacją środowisko przyrodnicze na przedmiotowym terenie pozostaje pod ciągłą presją antropogeniczną. W przypadku braku realizacji planu możliwa będzie sytuacja, w której na przedmiotowym obszarze zabudowa będzie rozwijana w sposób przypadkowy i nieukierunkowany, co może wiązać się między innymi z fragmentacją siedlisk, likwidacją roślinności, degradacją gruntu oraz zmianą warunków krajobrazowych. Przyrost nowych terenów zabudowanych przyczyni się do pogorszenia warunków aerosanitarnych, topoklimatycznych i akustycznych. Rozproszona zabudowa stanowić będzie wówczas realne zagrożenie dla przedmiotu ochrony ustanowionego w granicach opracowania Obszaru Natura 2000.

W przypadku braku realizacji *planu...* zapewne utrzymana zostanie część obszarów rolnych.

Na otwartych terenach biologicznie czynnych w przypadku braku ich zagospodarowania postępować będzie spontaniczna sukcesja roślinności, w której końcowym stadium są zbiorowiska leśne. Część niezagospodarowanych obszarów zostanie w pierwszej kolejności zdominowana przez gatunki synantropijne.

6. Problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

6.1. Formy ochrony prawnej

6.1.1. Lasy ochronne

Lasy ochronne to obszary leśne podlegające ochronie ze względu na pełnione funkcje, określone w Ustawie o lasach [1.2.4].

W granicach opracowania występują lasy ochronne, zlokalizowane w południowo – zachodniej części terenu, jako lasy w granicach administracyjnych miasta. Projekt planu przewiduje ich zachowanie w ramach projektowanej jednostki ZL.

6.1.2. Zasoby wodne

Zasoby wodne podlegają ochronie na mocy ustawy Prawo wodne [1.2.6]. Ustawa reguluje gospodarowanie wodami zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Ochronie podlegają między innymi wody podziemne i obszary ich zasilania. Ochrona ta polega na zmniejszaniu ryzyka zanieczyszczenia tych wód poprzez ograniczenie oddziaływania na obszary ich zasilania oraz na utrzymywaniu równowagi zasobów tych wód.

Analizowany obszar znajduje się w zasięgu Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP).

W przedstawionym do oceny projekcie planu wprowadzono zapisy służące ochronie wód podziemnych i powierzchniowych. W związku z tym realizacja ustaleń planu nie przyczyni się do znaczącego pogorszenia się ich stanu.

Istniejące w granicach opracowania ciekły w odniesieniu do ustaleń planu są zlokalizowane w rejonach jednostek, których podstawowym przeznaczeniem są tereny zieleni, bądź tereny lasów w związku z czym możliwe będzie ich zachowanie.

W przypadku terenów płytko zalegających wód gruntowych (1m p.p.t.) przedstawionych zgodnie z danymi archiwalnymi [1.2.20] plan przewiduje wprowadzenie terenów zabudowy, w tym zabudowy mieszkaniowej, uwzględniając tym samym konieczność odsunięcia nieprzekraczalnej linii zabudowy dla nowych budynków od obszarów płytkich wód gruntowych.

6.1.3. Ustalenia wynikające z warunków korzystania z wód regionu wodnego.

Teren objęty ocenianym projektem planu znajduje się w zasięgu Jednolitej Części Wód Powierzchniowych (JCWP) o nazwie „Bytomka” (kod: PLRW6000611649).

W odniesieniu do Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) – zgodnie z podziałem kraju na 172 obszary przedmiotowy teren znajduje się w JCWPd nr 129 (PLGW6000129).

Przez teren opracowania nie przepływają ciekły istotne z punktu widzenia możliwości osiągnięcia dobrego stanu JCWP. Ciekły w granicach opracowania będą mogły zostać zachowane w ramach jednostek ZN i ZL.

Zasadniczo oceniany projekt planu wprowadza rozwiązania służące ochronie wód. W związku z tym realizacja zamierzeń planu przy zachowaniu wprowadzanych ustaleń nie powinna stwarzać zagrożenia dla osiągnięcia celów środowiskowych w/w jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych.

6.1.4. Złoże kopalin

Udokumentowane złoże kopalin podlegają ochronie na mocy ustawy Prawo Geologiczne i Górnicze [1.2.7].

Bezpośrednio w granicach opracowania występuje złoże węgla kamiennego „Bobrek – Miechowice”, co zostało uwzględnione w ocenianym projekcie planu.

Plan wprowadza jednocześnie zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko – z wyłączeniem przedsięwzięć związanych z realizacją i remontami dróg publicznych i wewnętrznych, infrastruktury technicznej, czy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej.

Powyższy zapis powoduje, iż podjęcie w przyszłości potencjalnej eksploatacji złoże będzie formalnie ograniczone.

6.1.5. Klimat akustyczny

Klimat akustyczny podlega ochronie na mocy rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu [1.2.8].

W ramach ustaleń projektu *planu* przewiduje się wprowadzenie jednostek urbanistycznych, które zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem będą podlegały ochronie akustycznej. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku dla poszczególnych obszarów zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 1 Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity Dz. U. 2014, poz.112)),

L.p.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny długookresowy średni poziom dźwięku A w dB			
		Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L_{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L_N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy	L_{DWN}^* przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L_N^{**} przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy
1	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	64	59	50	40
2	a) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe b) Tereny mieszkaniowo-usługowe	68	59	55	45

W ocenianym projekcie planu w zakresie ochrony przed **hałasem**:

- 1) wskazuje się tereny, należące do poszczególnych rodzajów terenów, dla których określono dopuszczalne poziomy hałasu, zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska:
 - a) tereny oznaczone symbolami: **1MN, 2MN, 3MN, 4MN, 5MN, 6MN, 7MN** na których obowiązują poziomy hałasu jak dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną,
 - b) tereny oznaczone symbolami: **1MNU, 2MNU, 3MNU** na których obowiązują poziomy hałasu jak dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniowo-usługową,
 - c) teren oznaczony symbolem **1ZD**, na którym obowiązują poziomy hałasu jak dla terenów przeznaczonych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe;
- 2) wprowadza się nakaz stosowania zabezpieczeń akustycznych od ponadnormatywnego oddziaływania akustycznego – od istniejących ciągów komunikacyjnych oraz przy realizacji nowej i przebudowie istniejącej zabudowy wymagającej ochrony przed hałasem – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

Analizując wprowadzane przeznaczenia terenów i dopuszczalne poziomy hałasu z nimi związanymi w odniesieniu do istniejących uwarunkowań akustycznych w granicach planu należy stwierdzić, że lokalnie na projektowanych obszarach podlegających ochronie akustycznej będzie potencjalnie dochodzić do przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu drogowego, co ma miejsce na przedmiotowym terenie już w chwili obecnej.

Zjawiskom tym będzie przeciwdziałał przedstawiony wyżej zapis projektu planu mówiący o nakazie stosowania zabezpieczeń akustycznych od ponadnormatywnego oddziaływania akustycznego.

6.1.6. Grunty rolne i leśne

Grunty rolne i leśne podlegają ochronie z mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych [1.2.5].

Zgodnie z art. 10a w/w ustawy ograniczeń przeznaczenia gruntów na cele nierolnicze nie stosuje się dla gruntów rolnych stanowiących użytki rolne położonych w granicach administracyjnych miast.

Część gruntów użytkowanych w chwili obecnej w ramach gospodarki rolnej została wskazana w ocenianym projekcie planu do przekształcenia w tereny zabudowy. Są to jednak stosunkowo nieduże powierzchnie.

Większe kompleksy zadrzewień o charakterze leśnym w przedmiotowym planie zostały przewidziane do zachowania. Nie mniej w południowej części terenu na obszarze zadrzewionym (jednak poza gruntami leśnymi) przewiduje się realizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Z formalnego punktu widzenia przeprowadzenie procesu wyłączenia z produkcji leśnej będzie dotyczyło jedynie projektowanej jednostki 1KDW, która obejmuje fragment gruntów leśnych. Należy jednak podkreślić, że w chwili obecnej omawiany fragment jest pozbawiony drzewostanu i funkcjonuje jako plac nawierzchni gruntowej, pełniący funkcję placu manewrowego i dojazdowego.

6.1.7. Walory krajobrazowe

Walory krajobrazowe podlegają ochronie na mocy ustawy o ochronie przyrody [1.2.3]

Walory krajobrazowe, rozumiane jako wartości ekologiczne, estetyczne i kulturowe terenu oraz związanych z nim elementów przyrodniczych, ukształtowane przez siły przyrody lub w wyniku działalności człowieka, podlegają ochronie bez względu na to, czy są objęte szczególnymi formami ochrony.

W granicach planu dominuje krajobraz kulturowy, który poza obszarami zabudowanymi ma głównie charakter rolniczy. Zwarty zadrzewiony obszar występuje głównie w części południowo – zachodniej.

Krajobraz obejmujący obszary zabudowane występuje przede wszystkim w centralnej części terenu, gdzie przeważają mieszkalne budynki jednorodzinne z towarzyszącymi usługami.

Istotnym czynnikiem determinującym krajobraz przedmiotowego jest przebiegająca wzdłuż północnej granicy autostrada A1.

Zasadniczo przedmiotowy plan przewiduje lokalne poszerzenie lub rozwój terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej kosztem obszarów biologicznie czynnych, przy zachowaniu istniejącego zagospodarowania i stosunkowo znacznych terenów zieleni.

Choć realizacja nowych obszarów zabudowy będzie związana z powstawaniem zmian w lokalnym krajobrazie to jednak, mając na uwadze skalę przewidywanych zmian, należy stwierdzić, że ich realizacja nie będzie miała znacząco negatywnego wpływu na warunki krajobrazowe, a ogólny charakter terenu w kontekście wartości estetycznych zostanie zachowany.

W ocenianym planie uwzględniono ponadto zapisy z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków.

6.1.8. Flora i fauna

Flora i fauna podlega ochronie na mocy Ustawy Prawo ochrony środowiska [1.2.2] oraz Ustawy o ochronie przyrody [1.2.3].

Zgodnie z Prawem Ochrony Środowiska ochrona zwierząt oraz roślin polega na:

- 1) zachowaniu cennych ekosystemów, różnorodności biologicznej i utrzymaniu równowagi przyrodniczej,
- 2) tworzeniu warunków prawidłowego rozwoju i optymalnego spełniania przez zwierzęta i roślinność funkcji biologicznej w środowisku,
- 3) zapobieganiu lub ograniczaniu negatywnych oddziaływań na środowisko, które mogłyby niekorzystnie wpływać na zasoby oraz stan zwierząt oraz roślin,
- 4) zapobieganiu zagrożeniom naturalnych kompleksów i tworów przyrody.

W myśl Ustawy o Ochronie Przyrody ochrona gatunkowa obejmuje okazy gatunków oraz siedliska i ostoje roślin, zwierząt i grzybów. Ochrona gatunkowa ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących na terenie kraju lub innych państw członkowskich Unii Europejskiej rzadkich, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie przepisów umów międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk i ostoi, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej.

W stosunku do rodzimych dziko występujących roślin objętych ochroną gatunkową (ściśłą lub częściową) obowiązują zakazy:

- 1) zrywania, niszczenia i uszkodzania;
- 2) niszczenia ich siedlisk i ostoi;
- 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, stosowania środków chemicznych, niszczenia ściółki leśnej i gleby w ostojach;
- 4) pozyskiwania, zbioru, przetrzymywania, posiadania, preparowania i przetwarzania okazów gatunków;
- 5) zbywania, nabywania, oferowania do sprzedaży, wymiany i darowizny okazów gatunków;
- 6) wwożenia z zagranicy i wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków.

W stosunku do zwierząt należących do gatunków dziko występujących objętych ochroną ściśłą lub częściową wprowadza się m.in. następujące zakazy:

- 1) umyślnego zabijania;
- 2) umyślnego okaleczania i chwytania;
- 3) transportu, pozyskiwania, przetrzymywania, a także posiadania żywych zwierząt;
- 4) zbierania, przetrzymywania i posiadania okazów gatunków;
- 5) umyślnego niszczenia ich jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych;
- 6) niszczenia ich siedlisk i ostoi;
- 7) niszczenia ich gniazd;
- 8) niszczenia ich mrowisk, nor, legowisk, żeremi, tam, tarlisk, zimowisk i innych schronień;
- 9) wybierania, posiadania i przechowywania ich jaj;
- 10) wyrabiania, posiadania i przechowywania wydmuszek;

- 11) preparowania okazów gatunków;
- 12) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany i darowizny okazów gatunków;
- 13) wwożenia z zagranicy i wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 14) umyślnego płoszenia i niepokojenia;
- 15) przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca;
- 16) przemieszczania urodzonych i hodowanych w niewoli do stanowisk naturalnych.

Ochronie, polegającej na zapobieganiu niszczeniu i dewastacji, podlegają także **tereny zieleni urządzonej, drzewa i krzewy** oraz ich zbiorowiska niebędące lasem. W Ustawie o Ochronie Przyrody nakazano zwrócić szczególną uwagę na roboty ziemne oraz inne roboty związane z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego lub urządzeń technicznych, prowadzone w pobliżu drzew lub krzewów albo ich zespołów. Prace te mogą być wykonywane wyłącznie w sposób nie szkodzący drzewom lub krzewom. W okresie zimowym na ulicach, placach oraz drogach publicznych środki chemiczne mogą być stosowane tylko w sposób nie szkodzący terenom zieleni oraz zadrzewieniom.

W granicach przedmiotowego terenu występują gatunki objęte ochroną prawną.

Przedstawiony do oceny projekt planu przewiduje przede wszystkim rozwój terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej kosztem obszarów biologicznie czynnych, pośród których dominują otwarte użytki rolne. Jedynie lokalnie pod zabudowę zostały przeznaczone tereny obecnie zadrzewione, bądź zakrzewione. Nie mniej w ramach ustaleń planu zakłada się zachowanie znacznych obszarów zieleni i lasów w granicach opracowania.

Z uwagi na lokalizację obszaru planu i uwarunkowania przyrodnicze aktualnie tereny biologicznie czynne, w postaci użytków rolnych czy zadrzewień są potencjalnym miejscem występowania gatunków chronionych związanych z tego typu siedliskami. W konsekwencji realizacja wybranych ustaleń planu będzie związana z zajęciem zbiorowisk roślinnych oraz siedlisk faunistycznych, w tym także siedlisk chronionych gatunków zwierząt. W przypadku siedlisk gatunków w ramach obszaru Natura 2000 zostały w planie sprecyzowane zapisy służące ograniczeniu wpływów realizacji planu co zostało omówione w kolejnym rozdziale.

Nie mniej należy stwierdzić, że ze względu na skalę planowanych zmian przeznaczeń terenów w odniesieniu do całkowitej powierzchni zachowywanych siedlisk (oraz siedlisk na terenach otaczających) realizacja ustaleń ocenianego projektu nie będzie stanowiła zagrożenia (źródła znaczącego oddziaływania) dla ogólnego stanu populacji przedmiotowych gatunków, choć lokalnie mogą zostać zajęte ich siedliska na powierzchni.

Aktualnie trudno jest jednoznacznie określić, które z gatunków z chwilą realizacji zapisów planu będą podlegały presji. W przypadku wprowadzanej zabudowy i w trakcie jej realizacji gatunki zwierząt podlegających ochronie np. ptaki zostaną wyparte na tereny przyległe. Należy jednak podkreślić, że wprowadzanie nowych form zagospodarowania będzie przebiegało stopniowo, dlatego też nie przewiduje się, aby doszło do gwałtownego przekształcenia wszystkich siedlisk, gdzie przewiduje się zmianę przeznaczenia. Dlatego wprowadzenie terenów zabudowy na obszary biologicznie czynne, przy pozostawieniu wielu powierzchni niezabudowanych w granicach ocenianego planu nie wpłynie negatywnie na zachowanie siedlisk i miejsc żerowania oraz możliwość swobodnej migracji dla awifauny i chiropterofauny.

W odniesieniu do przewidzianej w planie możliwości realizacji budynków umożliwiających lokalizację mikroinstalacji w rozumieniu ustawy z dnia 20 lutego 2015 roku o odnawialnych źródłach energii należy zwrócić uwagę na ich lokalny zasięg oddziaływania z uwagi na ich moc. Ponadto ich lokalizacja nie będzie na tyle wysoka by móc stanowić trwałą przeszkodę na trasach migracji awifauny. Mikroinstalacje nie będą również powodować płoszenia ptaków czy nietoperzy, a zwierzęta będą się mogły do nich przyzwyczaić tak jak do siedzib ludzkich. Dlatego wprowadzenie terenów zabudowy z możliwością lokalizacji mikroinstalacji wykorzystujących energię wiatru na obszary biologicznie czynne, przy pozostawieniu wielu powierzchni niezabudowanych w granicach ocenianego planu nie wpłynie negatywnie na zachowanie siedlisk i miejsc żerowania oraz możliwość swobodnej migracji dla awifauny i chiropterofauny.

W aspekcie infrastruktury sieci elektroenergetycznej warto pokreślić, iż przebiegająca przez teren opracowania dwutorowa linia elektroenergetyczna 400 kV Wielopole-Joachimów + Rokitnica-Łągisza oraz linia napowietrzna wysokiego napięcia 110 kV są obiektami istniejącymi, a przedstawiony do oceny plan nie wprowadza lokalizacji nowych obiektów budowlanych infrastruktury sieci elektroenergetycznej, a jedynie ustala maksymalną wysokość obiektów budowlanych infrastruktury przemysłowej sieci elektroenergetycznej zlokalizowanych na terenie oznaczonym symbolem 3ZN wynoszącą 50 m oraz 70 m dla obiektów linii przebiegającej przez tereny oznaczone w planie symbolem 4ZN i 5ZN.

Teren opracowania znajduje się poza istotnymi korytarzami migracji awifauny o znaczeniu regionalnych lub ponadregionalnym. Mają tu jednak miejsce lokalne migracje zarówno ptaków jak i nietoperzy. Przedmiotowe linie elektroenergetyczne są obiektami istniejącymi, dopiero ich modernizacja wymagać będzie wykonania oceny oddziaływania inwestycji na środowisko i wówczas jej realizacja zgodnie z ustaleniami decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach może określać sposoby zabezpieczenia istniejących napowietrznych linii energetycznych oraz słupów wysokiego napięcia w sposób ograniczający oddziaływanie na awifaunę (np. ograniczający możliwość kontaktu z ptakami).

Dlatego założenia planistyczne nie zmienią stanu istniejącego w zakresie obiektów budowlanych infrastruktury sieci elektroenergetycznej, tym samym nie zmienią stanu zachowania siedlisk i miejsc żerowania oraz nie przyczynią się do zmiany możliwości migracji dla awifauny i chiropterofauny.

6.1.9. Obszary chronione i korytarze ekologiczne

Centralna część terenu opracowania pozostaje w zasięgu Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Podziemia Tarnogórsko – Bytomskie” (PLH 240003). Obszar ten został utworzony w rejonie systemu podziemnych wyrobisk po eksploatacji kruszców metali i stanowi istotne zimowisko nietoperzy w Polsce.

W zasięgu omawianego obszaru chronionego w projekcie planu przewidziano przede wszystkim utrzymanie istniejącego zagospodarowania z dopuszczeniem ewentualnego dogęszczenia zabudowy, a w mniejszym stopniu realizację nowych terenów zabudowy. Projektowane jednostki planu w zasięgu obszaru chronionego obejmują lokalnie płytkie wyrobiska, które w przypadku połączenia z powierzchnią mogłyby stanowić potencjalne miejsce schronienia nietoperzy. W tym kontekście ewentualna realizacja zabudowy mogłaby przyczynić się do naruszenia i ograniczenia funkcjonalności ewentualnych schronień.

Należy jednak zauważyć, iż większa część obszaru chronionego w granicach planu jest już zabudowana, a wyrobiska mające połączenie z powierzchnią (szyby, szybiki) są już zlikwidowane.

Aby zapobiec ewentualnym zagrożeniom dla przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 w ocenianym projekcie planu wprowadzono istotne obostrzenie zgodnie, z którym:

„Wszelka działalność inwestycyjna i zamierzenia budowlane mogą być realizowane pod warunkiem zapewnienia ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt, dla których został wyznaczony Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie” o symbolu PLH240003, zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej 2008/25/WE z dnia 13 listopada 2007 r. oraz zgodnie z planem zadań ochronnych wydanym zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie PLH240003, zmienionym zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 18 maja 2015 r. o zmianie zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Podziemia Tarnogórskie-Bytomskie PLH240003”.

Ponadto w planie, w granicach obszaru Natura 2000 ustala się nakaz realizacji zabudowy i zagospodarowania terenów, w tym lokalizowania inwestycji i przedsięwzięć – zgodnie z planem zadań ochronnych wydanym zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2014 roku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie PLH240003 zmienionym zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 18 maja 2015 roku o zmianie zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie PLH240003.

Zapis ten zapewnia ograniczenie wystąpienia zagrożeń dla chronionego obszaru jakim są m.in. zabudowa rozproszona, która może mieć miejsce w przypadku pozostawienia terenu w obecnym stanie planistycznym.

Mając na uwadze powyższe stwierdzenia można stwierdzić, że realizacja projektu planu z zachowaniem jego zapisów i obostrzeń nie będzie źródłem znacząco negatywnego oddziaływania na omawiany obszar Natura 2000, ani na przedmiot jego ochrony.

Od południowego wschodu obszar planu sąsiaduje bezpośrednio z Zespołem Przyrodniczo – Krajobrazowym „Miechowicka Ostoja Leśna”. W jego sąsiedztwie w planie przewiduje się realizację terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w ramach jednostek 5 MN, 6 MN i 7MN. Z uwagi na charakter wprowadzanych przeznaczeń w sąsiedztwie chronionego obszaru nie przewiduje się występowania znaczącego oddziaływania na ten obszar. Odsunięcie nieprzekraczalnej linii zabudowy dla tych terenów od granic obszarowej formy ochrony przyrody wynosi minimum 15 m. W związku z czym nie przewiduje się zatem, aby wprowadzana zabudowa jednorodzinna miała przyczynić się w sposób negatywny na zachowanie celów ochrony zespołu przyrodniczo-krajobrazowego jakim jest, zgodnie z Uchwałą nr XXIII/321/12 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 25 stycznia 2012 roku w sprawie uznania za zespół przyrodniczo-krajobrazowy obszaru lasu pod nazwą „Miechowicka Ostoja Leśna”, zachowanie fragmentu terenów leśnych, oczek wodnych i polan śródleśnych ze względów naukowych, dydaktycznych

i krajobrazowych oraz z uwagi na licznie występujące w tym obszarze siedliska chronionych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt.

Korytarze ekologiczne

Aktualnie występujące w granicach opracowania tereny biologicznie czynne, zwłaszcza obszary leśne i zadrzewienia zachowują ciągłość strukturalną i funkcjonalną z terenami leśnymi rozciągającymi się na południowy zachód, południowy wschód oraz na wschód od granic opracowania.

Zgodnie z materiałami archiwalnymi przez teren opracowania nie przebiegają główne, wyznaczone na terenie województwa śląskiego, korytarze migracyjne. Jednakże usytuowanie terenu umożliwia migrację zarówno ssaków kopytnych jak i awifauny.

6.1.10. Obszary cenne przyrodniczo, a nie objęte ochroną

Do obszarów najbardziej wyróżniających się pod względem bioróżnorodności w granicach opracowania należą przede wszystkim obszary o charakterze leśnym, a ponadto tereny siedlisk wodnych w tym zbiornika i cieków wodnych oraz towarzyszących im zbiorowisk roślinnych.

Obszary o tym charakterze zostaną zgodnie z ustaleniami planu objęte jednostkami o podstawowym przeznaczeniu terenów zieleni lub lasów, co umożliwi ich utrzymanie (zachowanie).

7. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym i krajowym oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania projektu planu.

Podstawowe cele ochrony środowiska zostały uwzględnione w następujących dokumentach krajowych:

1. Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju (ogłoszona w Monitorze Polskim Nr 26, poz. 432),
2. „Zaktualizowana koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju” z 2005 r.
3. Polska 2025 - Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju (Rządowe Centrum Studiów Strategicznych, 2000 r),
4. Dokument Rządowy Polityka ekologiczna państwa na lata 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016 (Warszawa, 2008 r.),
5. Dokument Rządowy II Polityka ekologiczna państwa (2000 r.)

oraz międzynarodowych, ratyfikowanych przez stronę Polską, których ustalenia w znaczącej części zawarte są w w/w dokumentach oraz przepisach prawnych.

Główne cele zawarte w tych dokumentach to:

Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju:

- przyjęcie nadrzędnej zasady zrównoważonego rozwoju,
- eksponowanie wartości krajobrazowych i ich harmonizowanie z zagospodarowaniem,
- ochrona zasobów wodnych poprzez prowadzenie wodochronnej gospodarki w zlewniach, polegającej m.in. na wprowadzeniu szczególnych zasad ochrony środowiska w obszarach alimentacji wód podziemnych, zachowanie nieuregulowanych rzek, których funkcje przyrodnicze nie uległy dewastacji,
- ochrona dolin rzecznych reprezentujących bogactwo przyrody oraz spełniających funkcje korytarzy ekologicznych, oczek wodnych i terenów wodno-błotnych,
- tworzenie warunków dla ochrony i rozwoju terenów zielonych wewnątrz i wokół miast oraz zagospodarowanych terenów rekreacyjnych,
- zahamowanie procesów degradacji oraz przywrócenie wartości środowiska przyrodniczego na obszarach o szczególnym jego zniszczeniu lub zubożeniu przez urbanizację, melioracje osuszające oraz regulacje rzek,
- określenie obszarów wymagających ograniczenia działalności inwestycyjnej i gospodarczej:
 - określenie złóż surowców mineralnych, których eksploatacja nie może być uruchomiona, jeżeli może naruszać inne zasoby przyrody, istotne części lub całość systemu ekologicznego,
 - uwzględnienie ekologicznych podstaw polityki przestrzennej w stosunku do transportu poprzez wskazanie obszarów do preferencji prośrodowiskowego transportu i nasycenie odpowiednim transportem obszarów o szczególnych walorach społecznych, realizacje na przebiegu korytarzy ekologicznych przepustów drogowych umożliwiających migracje fauny,

- odpowiednie trasowanie autostrad z ominięciem obszarów o cennych walorach przyrodniczych,
- stopniowe rozszerzanie i utrwalanie dobrej kondycji ekologicznej obszarów o walorach przyrodniczych objętych ochroną prawną,
 - powszechne i wzajemnie uzależnione uwzględnienie uwarunkowań przyrodniczych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz programach przedsięwzięć publicznych o znaczeniu ponadlokalnym,
 - promowanie ekologicznych kierunków i form w wybranych dziedzinach i obszarach (ekoturystyka, ekoroelnictwo, ekosadownictwo),
 - zlikwidowanie zagrożenia ekologicznego w obszarach o przekroczonych normach zanieczyszczeń,
 - ochrona różnorodności biologicznej obszarów niezdegradowanych, które stanowią główny potencjał przyrodniczy kraju,
 - ustanowienie obowiązkowej komasacji gruntów realizowanej w oparciu o pomoc państwa, podporządkowanej działalności przeciwerozrywnej na najlepszych glebach oraz najbardziej podatnych na erozję wodną lub podjęcie innych skutecznych środków gwarantujących odpowiednie ich zabezpieczenie przed erozją,
 - zahamowanie rozpraszania zabudowy, zwłaszcza na tereny o wysokich walorach krajobrazowych,
 - ochrona jako „dziedzictwa ludzkości” zanikających krajobrazów (mozaiki ekosystemów leśnych, łąkowych, polnych oraz związanych z osadnictwem),
 - priorytetowe traktowanie tworzenia korytarzy ekologicznych w trakcie realizacji programów zwiększania lesistości,
 - ochrona i wykorzystanie rodzimej różnorodności biologicznej w programach rekultywacji obszarów zdegradowanych działalnością gospodarczą.

Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju:

Głównym jej celem jest stworzenie warunków dla stymulowania rozwoju, sprzyjających sukcesywnemu eliminowaniu procesów i działań gospodarczych szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi, promowaniu sposobów gospodarowania przyjaznych dla środowiska oraz przywracaniu równowagi na obszarach dewastacji i degradacji przyrodniczej. Głównym założeniem rozwojowym strategii jest utrzymanie wzrostu gospodarczego w powiązaniu ze zdecydowanym wzrostem efektywności wykorzystania surowców, paliw oraz zasobów przyrody a także zapewnieniem bezpieczeństwa ekologicznego kraju. Ponadto strategia zaleca:

- uwzględniać w planach zagospodarowania przestrzennego elementów ochrony środowiska, ochrony różnorodności biologicznej i pomników natury,
- pomoc państwa dla działalności proekologicznej, rekultywacji terenów i zasobów skażonych, dla czynnej ochrony środowiska i różnorodności biologicznej,
- przestrzeganie prawa ekologicznego krajowego i międzynarodowego przez wszystkie podmioty,
- zapewnienie równego dostępu do środowiska i jego zasobów,

- zapewnienie konkurencyjności wykorzystania zasobów odnawialnych i recyklingu surowców,
- zapewnienie swobodnego transferu technologicznego i inwestycji proekologicznych,
- uwzględnienie zagadnień środowiskowych w opracowywanych politykach i programach sektorowych szczebla krajowego i regionalnego.

Polityka ekologiczna państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016 określa cele średniookresowe do 2016 r. m.in. dla:

- ochrony przyrody,
- ochrony i zrównoważonego rozwoju lasów,
- racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi,
- ochrony powierzchni ziemi,
- gospodarowaniem zasobami geologicznymi,
- jakości powietrza, ochrony wód, gospodarki odpadami, substancji chemicznych w środowisku, oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych.

Polityka ekologiczna państwa

Jest podstawą do podejmowania działań na szczeblu lokalnym. Jej główne cele to m. in.:

- zapobieganie powstawaniu odpadów, odzyskiwanie surowców i ponowne wykorzystywanie odpadów oraz bezpieczne dla środowiska końcowe unieszkodliwianie odpadów,
- likwidację zanieczyszczeń u źródła, ograniczenie emisji pyłowej, gazowej i gazów cieplarnianych do wielkości wynikających z przepisów i zobowiązań międzynarodowych oraz wprowadzanie norm emisyjnych i produktowych w gospodarce,
- racjonalizację i modernizację gospodarki energetycznej,
- zmniejszenie uciążliwości transportu, w szczególności drogowego na terenach zamieszkania.

Wymienione powyżej cele znalazły generalnie odzwierciedlenie w ocenianym projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic: Przyjemnej i Stolarzowickiej w Bytomiu.

8. Ustalenia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do *Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030*

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (tzw. SPA2020) stanowi element szerszego projektu badawczego o nazwie KLIMADA, którego prowadzenie zakłada się do roku 2070.

We wskazanym dokumencie uwzględniono i przeanalizowano obecne i oczekiwane zmiany klimatu, w tym scenariusze zmian klimatu dla Polski do roku 2030, które wykazały, że w tym okresie największe zagrożenie dla gospodarki i społeczeństwa będą stanowiły ekstremalne zjawiska pogodowe (nawalne deszcze, powodzie, podtopienia, osunięcia ziemi, fale upałów, susze, huragany, osuwiska itp.), będące pochodnymi zmian klimatycznych. Zjawiska te będą występować z coraz większą częstotliwością i natężeniem oraz będą dotyczyć coraz większych obszarów kraju.

Wśród najbardziej wrażliwych sektorów i obszarów dla których określono cele i kierunki działań adaptacyjnych znalazły się: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna i obszary prawnie chronione, zdrowie, energetyka, budownictwo, transport, obszary górskie, strefy wybrzeża, gospodarka przestrzenna i obszary zurbanizowane.

Głównym celem SPA 2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Cele szczegółowe oraz powiązane z nimi kierunki działań zostały określone następująco:

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska

Kierunki działań:

- 1.1 – dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu
- 1.2 – adaptacja strefy przybrzeżnej do zmian klimatu
- 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu
- 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu
- 1.5 – adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie
- 1.6 – zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich

Kierunki działań:

- 2.1 – stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami
- 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu

Kierunki działań:

- 3.1 – wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu
- 3.2 – zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu

Kierunki działań:

- 4.1 – monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie)
- 4.2 – miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu

Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Kierunki działań:

- 5.1 – promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu
- 5.2 – budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Kierunki działań:

- 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu
- 6.2 – ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

W świetle powyższych wskazań, mając na uwadze charakter oraz zakres (szczegółowość) ocenianego dokumentu planistycznego, a także charakter (uwarunkowania środowiskowe) i sposób zagospodarowania przedmiotowego terenu należy stwierdzić, że miejscowy plan jest związany przede wszystkim z sektorami jakimi są: gospodarka przestrzenna i obszary zurbanizowane, a w mniejszym stopniu również z sektorami obejmującymi budownictwo i infrastrukturę i inne.

W granicach planu nie występują tereny osuwisk oraz tereny szczególnego zagrożenia powodzią.

Realizacja ustaleń planu przewidujących przede wszystkim lokalny i stosunkowo niewielki rozwój terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej nie przyczyni się do powstania, czy też znaczącego pogłębienia zjawiska miejskiej wyspy ciepła.

Ogólnie rzecz ujmując ustalenia miejscowego planu wpisują się przede wszystkim w realizację następujących kierunków działań określonych SPA 2020: 1.3, 1.4 w zakresie celu nr 1.

Do ustaleń planu realizujących założenia powyższych celów i kierunków należą między innymi:

- nakaz zapobiegania powstawania emisji i ograniczania wprowadzanych do powietrza substancji zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (kierunek 1.3),
- dopuszczenie indywidualnych systemów grzewczych, w tym wykorzystujących odnawialne źródła energii (kierunek 1.3),
- wprowadzenie dla terenów zabudowy minimalnego procenta terenów biologicznie czynnych (kierunek 1.4).

Wskazane powyżej zapisy sprzyjają również innym kierunkom działań służącym adaptacji do zmian klimatu. Ponadto omawianym celom i kierunkom sprzyjają także wybrane ustalenia planu przedstawione w rozdziale 13.

9. Przewidywane znaczące oddziaływanie, w tym bezpośrednie, wtórne i skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko.

Centralna część terenu opracowania pozostaje w zasięgu Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Podziemia Tarnogórsko – Bytomskie” (PLH 240003). W zasięgu omawianego obszaru chronionego w projekcie planu przewidziano przede wszystkim utrzymanie istniejącego zagospodarowania z dopuszczeniem ewentualnego dogęszczenia zabudowy, a w mniejszym stopniu realizację nowych terenów zabudowy.

W planie wprowadzono również zapisy ograniczające wpływy ewentualnego zainwestowania na obszar chroniony w związku z czym nie przewiduje się znaczącego oddziaływania realizacji planu na obszar chroniony Natura 2000, co szerzej zostało przedstawione w rozdziale 6.1.9.

9.1 Oddziaływania rozwiązań planu na środowisko: bezpośrednie i pośrednie, średnio i długo terminowe, stałe i chwilowe, wtórne i skumulowane

Oceniany projekt *planu* przewiduje przede wszystkim lokalny rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z towarzyszącą infrastrukturą kosztem powierzchni biologicznie czynnych (głównie terenów rolnych, a także terenów zadrzewionych). W planie przewiduje się również między innymi utrzymanie terenu istniejącego cmentarza, wraz z terenem zieleni i strefami ochronnymi 50,0 m i 150,0 m.

Każda zmiana zainwestowania terenu związana jest z mniejszym bądź większym oddziaływaniem na środowisko, a stopień oddziaływania będzie uzależniony od intensywności i charakteru zainwestowania.

Aktualnie na obszarach już zainwestowanych oraz w ich sąsiedztwie występuje stałe oddziaływanie na środowisko związane między innymi z emisją zanieczyszczeń atmosferycznych (ze źródeł komunikacyjnych i tzw. „niska emisja”), powstawaniem odpadów i ścieków oraz dokonany, nieodwracalny przekształceniem powierzchni terenu. Na terenach już zagospodarowanych realizacja ustaleń *planu* będzie więc związana głównie z utrzymaniem bądź pogłębieniem się oddziaływań już tu występujących.

W przypadku realizacji nowej zabudowy czy też elementów infrastruktury oddziaływanie krótkotrwałe na etapie budowy polegać będzie między innymi na emisji hałasu oraz zanieczyszczeń do powietrza (których źródłem będą maszyny i urządzenia budowlane). Oddziaływania te będą miały charakter chwilowy, ograniczony do czasu realizacji poszczególnych inwestycji.

Oddziaływanie trwałe będzie polegało przede wszystkim na przekształceniu powierzchni ziemi spowodowanym na przykład pracami niwelacyjnymi oraz zajęciem terenu przez obiekty kubaturowe czy powierzchnie uszczelnione. Wprowadzanie pozaprzrodniczych form zagospodarowania będzie związane z zajęciem powierzchni biologicznie czynnych i usunięciem porastającej je roślinności. Realizacja ustaleń *planu* będzie lokalnie związana z koniecznością wycinki zieleni wysokiej (drzew i krzewów). Wraz z zajęciem terenów biologicznie czynnych trwale przekształcone zostaną siedliska faunistyczne (ograniczona zostanie ich powierzchnia), a potencjalnie zamieszkująca je fauna kręgowców zostanie z nich wyparta na tereny sąsiednie.

Dogęszczanie istniejącej zabudowy oraz realizacja nowych obszarów zabudowy kosztem powierzchni biologicznie czynnych przyczyni się do lokalnych zmian uwarunkowań krajobrazowych i topoklimatycznych. Wzrost powierzchni terenów zabudowy przyczyni się również do wzrostu emisji zanieczyszczeń atmosferycznych do powietrza (nasilenie tzw. „niskiej emisji”), które mogą stamtąd być wywiewane na tereny przyległe.

Aktualnie istniejące w granicach opracowania ciągi komunikacyjne (przewidziane również w projekcie planu) oddziałują na tereny przyległe, powodując już obecnie lokalne przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu drogowego na terenach chronionych akustycznie.

Tabela 2 Charakterystyka typów oddziaływań

Typ oddziaływań	Etap budowy	Etap eksploatacji
bezpośrednie	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost poziomu hałasu związanego z pracami budowlanymi przy tworzeniu nowych obiektów kubaturowych - pylenie z powierzchni odkrytych miejsc składowych materiałów sypkich i obiektów w budowie - zanieczyszczenie powietrza spalinami pochodzącymi z maszyn pracujących na budowach - zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej i wycinka zieleni wysokiej (drzew i krzewów) 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost ilości odprowadzanych ścieków opadowych z powierzchni szczelnych - wzrost ilości wytwarzanych odpadów - wzrost emisji hałasu bytowego - przekształcenie powierzchni ziemi w ramach prowadzenia niwelacji pod nowe obiekty budowlane i towarzyszące im zagospodarowanie
pośrednie	<ul style="list-style-type: none"> - nie występują, brak znaczących oddziaływań 	<ul style="list-style-type: none"> - generowanie ruchu pojazdów na terenach nowo zainwestowanych
wtórne	<ul style="list-style-type: none"> - nie występują, brak znaczących oddziaływań 	<ul style="list-style-type: none"> - dalsza synantropizacja szaty roślinnej w rejonie utworzonej zabudowy
skumulowane	<ul style="list-style-type: none"> - krótkotrwała kumulacja hałasu pochodzącego z prac budowlanych oraz hałasu komunikacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> - zmiana jakości powietrza w wyniku nakładania się emisji z poszczególnych emitorów - kumulacja hałasu komunikacyjnego oraz bytowego
krótkoterminowe	<ul style="list-style-type: none"> - hałas budowlany - zanieczyszczenie powietrza związane z pracami budowlanymi - powstawanie odpadów budowlanych 	<ul style="list-style-type: none"> - nie występują, brak znaczących oddziaływań
długoterminowe	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej 	<ul style="list-style-type: none"> - zmiany morfologii terenu (lokalnych warunków krajobrazowych) związane z powstawaniem nowych zabudowań - dalsza synantropizacja szaty roślinnej w rejonie utworzonej zabudowy - emisja hałasu komunikacyjnego - lokalna fragmentacja siedlisk - lokalna zmiana uwarunkowań topoklimatycznych
stałe	<ul style="list-style-type: none"> - zmiany ukształtowania powierzchni terenu - zmiana lokalnych warunków krajobrazowych 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalne zmiany mikroklimatu - zmiany morfologii terenu związane z powstaniem nowych obiektów budowlanych - zwiększenie powierzchni terenów utwardzonych
chwilowe	<ul style="list-style-type: none"> - hałas budowlany - zanieczyszczenie powietrza związane z pracami budowlanymi - powstawanie odpadów budowlanych 	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie natężenia ruchu komunikacyjnego

Opisane wyżej oddziaływania związane z realizacją planu będą się w mniejszym lub większym stopniu kumulować w środowisku. Nakładanie się wpływów pochodzących z poszczególnych terenów spowoduje wzrost tego oddziaływania. Kumulacji podlegać będzie przede wszystkim hałas, a także emitowane zanieczyszczenia atmosferyczne. Kumulacja ta może mieć miejsce w granicach jednostek stanowiących źródło oddziaływań bądź na terenach przyległych. O efekcie kumulacji w skali lokalnej można mówić również w przypadku zajmowania powierzchni biologicznie czynnych. Nie przewiduje się jednak, aby potencjalna kumulacja miała znacząco negatywny wpływ na stan środowiska.

Opisane wyżej wpływy zarówno na etapie budowy jak i eksploatacji będą ograniczane zapisami planu, a także przepisami zawartymi w obowiązującym ustawodawstwie dotyczącymi między innymi dopuszczalnych poziomów hałasu i sposobu ograniczenia jego wpływu, a także gospodarki odpadami i gospodarki wodno-ściekowej.

Uwzględniając skalę i charakter zmian ogólnych kierunków zagospodarowania przewidzianych w planie, generalnie można stwierdzić, iż realizacja miejscowego planu przy zachowaniu ograniczeń wpływu na środowisko wynikających z jego ustaleń oraz przepisów odrębnych nie spowoduje poważnych zagrożeń dla środowiska.

10. Stan środowiska na obszarach objętych znaczącym oddziaływaniem

W wielu częściach przedmiotowego terenu, zwłaszcza w obszarach zabudowanych środowisko uległo znacznym przekształceniom i utraciło swoje pierwotne walory przyrodnicze. W granicach opracowania na terenach biologicznie czynnych znaczny udział mają tereny wykorzystywane rolniczo. Ponadto występują obszary o charakterze leśnym, czy też rejonów wód powierzchniowych (cieków i zbiorników), które wzbogacają różnorodność przyrodniczą.

W odniesieniu do istniejącego zagospodarowania plan przewiduje przede wszystkim rozwój terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej kosztem terenów użytkowanych rolniczo, bądź miejscami również zadrzewionych. W sposób szczegółowy stan środowiska na przedmiotowym terenie został przedstawiony w rozdziale 5.

Plan wprowadza zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko – z wyłączeniem przedsięwzięć związanych z realizacją i remontami dróg publicznych i wewnętrznych, infrastruktury technicznej, czy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej.

Ponadto wprowadza również zakaz realizacji przedsięwzięć stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności przedsięwzięć mogących spowodować ryzyko wystąpienia poważnych awarii.

11. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Przedmiotowy teren zlokalizowany jest w odległości ponad 50 km od południowej granicy Państwa. Oddziaływania związane z realizacją ocenianego projektu *planu* będą generalnie związane z lokalną niwelacją terenu, przekształceniem szaty roślinnej i siedlisk faunistycznych, powstawaniem ścieków i odpadów oraz emisją zanieczyszczeń do powietrza i hałasu do środowiska. Wpływy tego typu, ograniczane dodatkowo zapisami w planie oraz zapisami obowiązującego ustawodawstwa będą miały generalnie charakter lokalny. Z tego względu realizacja projektowanych ustaleń nie będzie powodowała transgranicznego oddziaływania na środowisko.

12. Obszary problemowe

Główne oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji ocenianego projektu planu zagospodarowania będą związane przede wszystkim z rozwojem obszarów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz towarzyszącej infrastruktury (technicznej i komunikacyjnej).

W przypadku wprowadzania terenów zabudowy na obszarach biologicznie czynnych, często problemem jest znalezienie równowagi pomiędzy presją zabudowywania kolejnych obszarów atrakcyjnych ze względu na swoją lokalizację, a zachowaniem jak najkorzystniejszego stanu środowiska oraz utrzymania pełnej funkcji struktur przyrodniczych (ekologicznych). W ocenianym projekcie planu pod tereny zabudowy przeznaczono przede wszystkim tereny użytkowane rolniczo (pola uprawne), a w mniejszym stopniu obszary zadrzewione. Pod tym względem realizacja planu nie będzie źródłem znaczącego oddziaływania na środowisko.

Kwestią problemową związaną z realizacją projektu planu będzie potencjalnie oddziaływanie hałasu komunikacyjnego na istniejące oraz wprowadzane tereny zabudowy podlegające ochronie akustycznej. Już obecnie w rejonie istniejącej zabudowy mieszkaniowej przy ul. Rokitnickiej dochodzi do przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu drogowego określonych w obowiązującym ustawodawstwie. Wraz z wprowadzeniem określonych przeznaczeń terenów przewidzianych w projekcie planu przekroczenia te będą występowały nadal. Ponadto niektóre fragmenty nowych jednostek zabudowy w sąsiedztwie istniejących ciągów komunikacyjnych również będą narażone na ponadnormatywne oddziaływanie hałasu komunikacyjnego.

Należy zaznaczyć, że w projekcie planu wprowadzono nakaz stosowania zabezpieczeń akustycznych od ponadnormatywnego oddziaływania akustycznego – od istniejących ciągów komunikacyjnych oraz przy realizacji nowej i przebudowie istniejącej zabudowy wymagającej ochrony przed hałasem – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

W związku z powyższym ograniczenie zjawiska ponadnormatywnego oddziaływania hałasu będzie możliwe poprzez egzekwowanie zapisów planu oraz obowiązującego ustawodawstwa.

Warto nadmienić, iż w rejonie ul. Stolarzowickiej na istniejących i nowoprojektowanych terenach zabudowy przekroczenia w stosunku do wskaźnika L_{DWN} będą wynosiły jedynie ok. 1 dB, natomiast w sąsiedztwie ul. Rokitnickiej nawet do ponad 5 dB.

W obszarze planu występują obszary płytkiej eksploatacji górniczej, a ponadto są zlokalizowane zlikwidowane szyby i szybiki, w zasięgu których lokalnie zakłada się realizację zabudowy. W rejonie tych obszarów nie można wykluczyć możliwości wystąpienia deformacji nieciągłych powierzchni. Z tego względu ewentualna realizacja zabudowy na tych obszarach winna zostać poprzedzona wykonaniem stosownych badań podłoża zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem w celu określenia możliwości realizacji obiektów budowlanych, warunków ich posadowienia i konieczności zastosowania ewentualnych zabezpieczeń. Obszary dawnej, płytkiej eksploatacji rudnej oraz wyrobiska mające połączenia z powierzchnią (zlikwidowane szyby, szybiki) zostały uwzględnione w ocenianym projekcie planu.

W granicach opracowania, zgodnie z Mapą Hydrograficzną Polski, lokalnie występują obszary płytko zalegających wód gruntowych (o głębokości do 1 m p.p.t). Są to obszary o mało korzystnych warunkach gruntowo – wodnych i topoklimatycznych dla realizacji zabudowy (zwłaszcza mieszkaniowej). W ocenianym projekcie planu, miejscami przewidziano wprowadzenie przeznaczenia terenów zabudowy mieszkaniowej we wspomnianych obszarach płytkich wód gruntowych. Warto zwrócić uwagę na fakt, iż przedstawiony do oceny plan zakłada, w części terenów, odsunięcie nieprzekraczalnej linii zabudowy dla nowych budynków od obszarów płytko zalegających wód gruntowych. W pozostałych obszarach, na których planuje się wprowadzenie terenów zabudowy mieszkaniowej w rejonie płytkich wód gruntowych (głównie obszary 5MN, 6MN i 7MN) przy realizacji zabudowy należałoby uwzględnić stosowne rozwiązania zabezpieczające budynki lub rozwiązania z zakresu profilaktyki odwodnieniowej, jednak w taki sposób, aby nie spowodować zmiany stosunków wodnych z uwagi na zapis planu o brzmieniu: *nakaz realizacji obiektów w sposób niepowodujący zmiany stosunków wodnych na obszarze planu.*

Innym obszarem potencjalnego konfliktu zagospodarowania jest obszar istniejącego cmentarza, który w warunkach naturalnych był obszarem doliny cieku o wodach gruntowych zalegających nie głębiej niż 1 m. Na przestrzeni lat, biorąc pod uwagę odwadniającą działalność górniczą oraz wykonywanie nasypów w tym rejonie, nie ma mowy o płytko zalegających wodach gruntowych. Ponadto opis warunków technicznych lokalizacji w/w cmentarza jednoznacznie wskazuje, iż do głębokości 6,0 m wody gruntowe nie występują. Wspomniany opis techniczny stanowi załącznik do niniejszej prognozy.

W planie uwzględnia się strefy sanitarne wokół cmentarza zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

13. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

W planie zagospodarowania przestrzennego wprowadzone zostały zapisy mające na celu zapobieganie lub ograniczenie negatywnych wpływów na środowisko bądź ludzi odnoszące się do określonych przeznaczeń terenu.

Sposób, w jaki w planie (poza przepisami odrębnymi) realizowane są zapisy z zakresu ochrony poszczególnych elementów środowiska został opisany poniżej:

Ochrona powietrza atmosferycznego

W projekcie *planu* w zakresie ochrony powietrza ustala się:

- 1) nakaz zapobiegania powstawania emisji i ograniczania wprowadzanych do powietrza substancji zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- 2) dopuszczenie indywidualnych systemów grzewczych, w tym wykorzystujących odnawialne źródła energii
- 3) zakaz magazynowania na otwartej przestrzeni surowców i materiałów pyłących.

Ochrona środowiska gruntowo – wodnego

W zakresie ochrony wód w ocenianym projekcie ustala się:

- 1) nakaz zachowania ciągłości systemu melioracji;
- 2) w przypadku naruszenia istniejących urządzeń wodnych i melioracyjnych, tj. rowów otwartych oraz drenażu, nakaz przebudowy tych urządzeń lub budowy nowych;
- 3) nakaz opóźniania spływu wód opadowych i roztopowych do odbiorników poprzez ich retencjonowanie we własnym zakresie w obrębie działki;
- 4) nakaz zabezpieczenia drożności systemu odprowadzania wód na obszarze planu;
- 5) nakaz realizacji obiektów w sposób niepowodujący zmiany stosunków wodnych na obszarze planu; nakaz zachowania istniejących cieków wraz z towarzyszącymi zerdzewieniami i roślinnością w naturalnej formie;
- 6) zakaz realizacji inwestycji mogących prowadzić do zanieczyszczenia wód podziemnych i wód powierzchniowych;
- 7) ze względu na położenie obszaru planu w granicach: Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 330 Gliwice oraz Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 329 Bytom, zakazuje się na tym obszarze:
 - a) realizacji inwestycji, które mogą zanieczyścić wody podziemne ze względu na wytwarzane ścieki, odpady oraz emitowane pyły i gazy,
 - b) realizacji inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska wodnego.

W zakresie ochrony powierzchni ziemi ustala się:

- 1) nakaz ochrony gleby przed degradacją lub zanieczyszczeniem,
- 2) nakaz zagospodarowania zielenią urządzoną powierzchni niezabudowanych lub nieutwardzonych,

- 3) zakaz magazynowania surowców i materiałów bezpośrednio na powierzchni gruntu bez zabezpieczenia powierzchni przed infiltracją wód opadowych.

Ponadto w zakresie **postępowania z odpadami ustala się:**

- 1) nakaz realizacji miejsc do zbierania odpadów komunalnych przy zastosowaniu osłon oraz zabezpieczeń przed infiltracją wód opadowych;
- 2) zakaz zbierania, przetwarzania i składowania odpadów i złomu, w tym pojazdów wycofanych z eksploatacji, z zastrzeżeniem pkt 3;
- 3) dopuszczenie dla działalności prowadzonych na terenach objętych planem, magazynowania odpadów powstałych w wyniku tej działalności, wyłącznie w budynkach lub zadaszonych wiatach.

Ochrona przed nadmiernym hałasem, wibracjami i promieniowaniem niejonizującym

W zakresie ochrony przed hałasem w projekcie planu wprowadzono następujące ustalenia:

- 1) wskazuje się tereny, należące do poszczególnych rodzajów terenów, dla których określono dopuszczalne poziomy hałasu, zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska:
 - a) tereny oznaczone symbolami: **1MN, 2MN, 3MN, 4MN, 5MN, 6MN, 7MN** na których obowiązują poziomy hałasu jak dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną,
 - b) tereny oznaczone symbolami: **1MNU, 2MNU, 3MNU** na których obowiązują poziomy hałasu jak dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniowo-usługową,
 - c) teren oznaczony symbolem **1ZD**, na którym obowiązują poziomy hałasu jak dla terenów przeznaczonych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe;
- 2) nakaz stosowania zabezpieczeń akustycznych od ponadnormatywnego oddziaływania akustycznego – od istniejących ciągów komunikacyjnych oraz przy realizacji nowej i przebudowie istniejącej zabudowy wymagającej ochrony przed hałasem – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

Dodatkowo wyznaczone w ocenianym planie tereny zieleni nieurządzonej 1ZN – 3ZN w odniesieniu do niektórych, zwłaszcza nowoprojektowanych terenów zabudowy mieszkaniowej mogą pełnić rolę bufora dla źródła hałasu jakim jest autostrada A1.

W zakresie ochrony przed **promieniowaniem elektromagnetycznym** ustala się, że poziom pól elektromagnetycznych w środowisku nie może przekraczać dopuszczalnych wartości określonych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, przy czym dla wszystkich terenów na obszarze objętym planem obowiązują dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych jak dla miejsc dostępnych dla ludności.

Plan przedstawiony do oceny uwzględnia ponadto lokalizację terenów usług pod linią elektroenergetyczną, jako teren działalności bez miejsc pracy wymagających stałego lub czasowego pobytu ludzi.

Ponadto określono, że zasięg oddziaływania na środowisko działalności prowadzonej na poszczególnych terenach nie może przekraczać granicy nieruchomości, do której prowadzący działalność posiada tytuł prawny.

14. Propozycje rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w planie

Oceniany projekt *planu* przewiduje głównie lokalny rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z towarzyszącą infrastrukturą kosztem powierzchni biologicznie czynnych.

W projekcie wprowadzono również zapisy ograniczające wpływ na poszczególne komponenty środowiska.

Nie mniej w projekcie zaplanowano realizację zabudowy w rejonach dawnej płytkiej eksploatacji górniczej, gdzie nie można wykluczyć możliwości wystąpienia deformacji nieciągłych powierzchni. Z tego względu ewentualna realizacja zabudowy na tych obszarach winna zostać poprzedzona wykonaniem stosownych badań podłoża zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem w celu określenia możliwości realizacji obiektów budowlanych, warunków ich posadowienia i konieczności zastosowania ewentualnych zabezpieczeń, co nie znalazło odzwierciedlenia w zapisach projektu planu.

Zgodnie z ustaleniami planu zakłada się utrzymanie i realizację nowych terenów podlegających ochronie akustycznej w sąsiedztwie istniejących ciągów komunikacyjnych, gdzie może dochodzić do przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu określonych w obowiązujących przepisach prawa. Plan jednocześnie uwzględnia ustalenia służące ograniczeniu występowaniu tego zjawiska. Nie mniej w niektórych przypadkach noworealizowanych terenów zabudowy (zwłaszcza mieszkaniowej jednorodzinnej) rozwiązaniem alternatywnym jest odsunięcie w miarę możliwości projektowanych obiektów od drogi tak, by były zlokalizowane poza zasięgiem ponadnormatywnego oddziaływania hałasu.

Z uwagi na przewidywany, lokalny rozwój terenów zabudowy w rejonie zalegania płytkich wód gruntowych (głównie w granicach jednostek 5MN, 6MN i 7MN), przy ewentualnej realizacji zabudowy należałoby uwzględnić stosowne rozwiązania z zakresu profilaktyki odwodnieniowej, jednak w taki sposób, aby nie spowodować zmiany stosunków wodnych z uwagi na zapis planu o brzmieniu: *nakaz realizacji obiektów w sposób niepowodujący zmiany stosunków wodnych na obszarze planu.*

15. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko została opracowana w celu określenia wpływu na środowisko planowanego sposobu zagospodarowania terenu objętego projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w rejonie ulic: Przyjemnej i Stolarzowickiej w Bytomiu.

W zakresie prognozowania oddziaływania na środowisko zastosowano prognozowanie przez analogie, biorąc pod uwagę analizy i badania obszarów o podobnym zagospodarowaniu terenu, charakterze i funkcjach.

Teren opracowania o powierzchni ok. 137 ha zlokalizowany jest w rejonie dzielnicy Stolarzowice, w północno-zachodniej części miasta Bytom, w środkowej części województwa śląskiego.

Obecnie środkową część przedmiotowego terenu zajmują obszary zabudowy pośród których dominują zabudowania mieszkaniowe jednorodzinne oraz towarzyszące im obiekty usługowe. Natomiast wzdłuż północnej granicy, przez teren przebiega autostrada A1. Pozostałą część obejmują generalnie powierzchnie biologicznie czynne.

We wschodniej części terenu zlokalizowane jest lokalne wyniesienie. Z tego miejsca powierzchnia terenu opada w kierunku zachodnim i południowym.

Pod względem wysokościowym ze wspomnianym wyniesieniem na środkowym wschodzie kontrastuje zachodnia część terenu obejmująca znaczną część doliny ciek (Dopływu spod Górników) i jego dopływów.

Bezpośrednie podłoże geologiczne terenu objętego opracowaniem stanowią utwory czwartorzędowe zalegające na osadach triasowych i karbońskich.

Południowe fragmenty terenu opracowania obejmują udokumentowane złożę węgla kamiennego „Bobrek – Miechowice, którego eksploatacja została zaniechana.

W przeszłości w granicach opracowania była prowadzona również eksploatacja rud cynku i ołowiu. Pozostałością dawnej eksploatacji surowców w granicach opracowania są płytkie wyrobiska górnicze, a także zlikwidowane szyby i szybiki. W ich rejonie nie można wykluczyć możliwości wystąpienia deformacji nieciągłych powierzchni.

Teren opracowania jest zlokalizowany w zasięgu dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Zachodnia część terenu jest zlokalizowana w zasięgu GZWP nr 330 „Zbiornik Gliwice”, natomiast środkowa i zachodnia część terenu znajduje się w zasięgu GZWP nr 329 „Zbiornik Bytom”, również o typie krasowo – szczelinowym w utworach triasowych.

Zgodnie z podziałem Polski na 172 Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd) przedmiotowy teren pozostaje w zasięgu JCWPd nr 129 (PLGW6000129).

Pod względem hydrograficznym teren opracowania jest położony w zlewni Żernickiego Potoku (zlewnia IV rzędu rzeki Odry), stanowiącego dopływ rzeki Bytomki i przepływającego poza granicami przedmiotowego obszaru. Teren jest odwadniany przez lokalne dopływy Żernickiego Potoku, tj. Dopływ spod Górników wraz z dopływami oraz niewielki, bezimienny ciek biorący początek w granicach opracowania i przepływający w kierunku południowo – wschodnim.

Zgodnie z *Mapą hydrograficzną Polski* na wschodzie, południu i zachodzie terenu w rejonie dolin cieków występują płytkie wody gruntowe zalegające do 1 m p.p.t.

Przedmiotowy obszar znajduje się w zasięgu Jednolitej Części Wód Powierzchniowych (JCWP) o nazwie „Bytomka” (kod: PLRW6000611649).

Na przestrzeni lat pod wpływem antropopresji (osadnictwa, rolnictwa i innej działalności gospodarczej) pierwotne siedliska ulegały przekształceniom, co pociągało za sobą zmiany w fizjonomii i strukturze gatunkowej poszczególnych zbiorowisk roślinnych.

Do siedlisk występujących w granicach opracowania należą przede wszystkim otwarte tereny rolne w postaci pól uprawnych, fragmenty lasów, siedliska wodne związane z ciekami i zbiornikami wodnymi, a ponadto siedliska typowo antropogeniczne do których zaliczyć tereny zieleni urządzonej oraz obszary ruderalne takie jak nieużytki porośnięte roślinnością spontaniczną. Skład gatunkowy fauny jest w znacznej mierze uwarunkowany charakterem siedlisk występujących w granicach omawianego terenu.

Środkowa część terenu projektu planu pozostaje w zasięgu Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Podziemia Tarnogórsko – Bytomskie” (PLH 240003).

Obecnie do głównych antropogenicznych oddziaływań i zagrożeń środowiska przedmiotowego obszaru należą przekształcenia powierzchni ziemi i środowiska gruntowego, przekształcenia biocenoz, zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego, emisja hałasu czy promieniowanie niejonizujące, a także zagrożenia środowiska wodno – gruntowego, wód powierzchniowych i podziemnych.

Poprzez brak realizacji ustaleń miejscowego planu... rozumie się sytuację pozostawienia obszaru w dotychczasowym stanie planistycznym. Generalnie w przypadku braku realizacji ustaleń planu... zagrożenia i oddziaływania w stosunku do środowiska będą się utrzymywały, a lokalnie może dochodzić do ich pogłębienia.

W stosunku do istniejącego sposobu zagospodarowania oceniany projekt planu zagospodarowania przewiduje przede wszystkim poszerzenie (rozwój) terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z towarzyszącą infrastrukturą kosztem powierzchni biologicznie czynnych (głównie terenów rolnych, ale lokalnie również zadrzewionych). W planie przewiduje się również między innymi utrzymanie terenu istniejącego cmentarza wraz ze strefami sanitarnymi zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Aktualnie na obszarach już zainwestowanych oraz w ich sąsiedztwie występuje stałe oddziaływanie na środowisko związane między innymi z emisją zanieczyszczeń atmosferycznych (ze źródeł komunikacyjnych i tzw. „niska emisja”), powstawaniem odpadów i ścieków oraz dokonany, nieodwracalny przekształceniem powierzchni terenu. Na terenach już zagospodarowanych realizacja ustaleń *planu* będzie więc związana głównie z utrzymaniem bądź pogłębieniem się oddziaływań już tu występujących.

W przypadku realizacji nowej zabudowy czy też elementów infrastruktury oddziaływanie krótkotrwałe na etapie budowy polegać będzie między innymi na emisji hałasu oraz zanieczyszczeń do powietrza. Oddziaływania te będą miały charakter chwilowy, ograniczony do czasu realizacji poszczególnych inwestycji.

Oddziaływanie trwałe będzie polegało przede wszystkim na przekształceniu powierzchni ziemi spowodowanym na przykład pracami niwelacyjnymi oraz zajęciem terenu przez obiekty kubaturowe czy powierzchnie uszczelnione. Wprowadzanie pozaprzrodniczych form zagospodarowania będzie związane z zajęciem powierzchni biologicznie czynnych i usunięciem porastającej je roślinności. Realizacja ustaleń *planu* będzie może być lokalnie związana z koniecznością wycinki zieleni wysokiej. Wraz z zajęciem terenów biologicznie czynnych trwałe przekształcone zostaną siedliska faunistyczne (ograniczona zostanie ich powierzchnia), a potencjalnie zamieszkująca je fauna kręgowców zostanie z nich wyparta.

Dogęszczanie istniejącej zabudowy oraz realizacja nowych obszarów zabudowy kosztem powierzchni biologicznie czynnych przyczyni się do zmian lokalnych uwarunkowań krajobrazowych i topoklimatycznych. Wzrost terenów zabudowy przyczyni się również do wzrostu emisji zanieczyszczeń atmosferycznych do powietrza (nasilenie tzw. „niskiej emisji”), które mogą stamtąd być wywiewane na tereny przyległe.

Aktualnie istniejące w granicach opracowania ciągi komunikacyjne (przewidziane również w projekcie planu) oddziałują na tereny przyległe, powodując już obecnie lokalne przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu drogowego na terenach chronionych akustycznie.

Opisane wyżej oddziaływania związane z realizacją planu będą się w mniejszym lub większym stopniu kumulować w środowisku. Nie przewiduje się jednak, aby potencjalna kumulacja miała znacząco negatywny wpływ na stan środowiska.

Opisane wpływy zarówno na etapie budowy jak i eksploatacji będą ograniczane zapisami *planu*, a także przepisami zawartymi w obowiązującym ustawodawstwie.

Kwestią problemową związaną z realizacją projektu planu będzie potencjalnie oddziaływanie hałasu komunikacyjnego na istniejące oraz wprowadzane tereny zabudowy podlegające ochronie akustycznej. Już obecnie w rejonie istniejącej zabudowy mieszkaniowej przy ul. Rokitnickiej dochodzi do przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu drogowego określonych w obowiązującym ustawodawstwie. Wraz z wprowadzeniem określonych przeznaczeń terenów przewidzianych w projekcie planu przekroczenia te będą występowały nadal. Ponadto niektóre fragmenty nowych jednostek zabudowy w sąsiedztwie istniejących ciągów komunikacyjnych również będą narażone na ponadnormatywne oddziaływanie hałasu komunikacyjnego.

Należy zaznaczyć, że w projekcie planu wprowadzono nakaz stosowania zabezpieczeń akustycznych od ponadnormatywnego oddziaływania akustycznego – od istniejących ciągów komunikacyjnych oraz przy realizacji nowej i przebudowie istniejącej zabudowy wymagającej ochrony przed hałasem – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

W związku z powyższym ograniczenie zjawiska ponadnormatywnego oddziaływania hałasu będzie możliwe poprzez egzekwowanie zapisów planu oraz obowiązującego ustawodawstwa.

Warto nadmienić, iż w rejonie ul. Stolarzowickiej na istniejących i nowoprojektowanych terenach zabudowy przekroczenia w stosunku do wskaźnika L_{DWN} będą wynosiły jedynie ok. 1 dB, natomiast w sąsiedztwie ul. Rokitnickiej nawet do ponad 5 dB.

W obszarze planu występują obszary płytkiej eksploatacji górniczej, a ponadto są zlokalizowane zlikwidowane szyby i szybiki, w zasięgu których lokalnie zakłada się realizację zabudowy. W rejonie tych obszarów nie można wykluczyć możliwości wystąpienia deformacji nieciągłych powierzchni. Z tego względu ewentualna realizacja zabudowy na tych obszarach winna zostać poprzedzona wykonaniem stosownych badań podłoża zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem w celu określenia możliwości realizacji obiektów budowlanych, warunków ich posadowienia i konieczności zastosowania ewentualnych zabezpieczeń, co nie znalazło odzwierciedlenia w zapisach projektu planu.

W granicach opracowania, zgodnie z Mapą Hydrograficzną Polski, lokalnie występują obszary płytko zalegających wód gruntowych (o głębokości do 1 m p.p.t.). Są to obszary o mało korzystnych warunkach gruntowo – wodnych i topoklimatycznych dla realizacji zabudowy (zwłaszcza mieszkaniowej).

W ocenianym projekcie planu natomiast, miejscami przewidziano wprowadzenie zabudowy mieszkaniowej we wspomnianych obszarach płytkich wód gruntowych. Warto zwrócić uwagę na fakt, iż przedstawiony do oceny plan zakłada, w części terenów, odsunięcie nieprzekraczalnej linii zabudowy dla nowych budynków od obszarów płytko zalegających wód gruntowych. W pozostałych obszarach, na których planuje się wprowadzenie terenów zabudowy mieszkaniowej w rejonie płytkich wód gruntowych (do 1 m p.p.t.) przy realizacji zabudowy należałoby uwzględnić stosowne rozwiązania zabezpieczające budynki lub rozwiązania z zakresu profilaktyki odwodnieniowej, jednak w taki sposób, aby nie spowodować zmiany stosunków wodnych z uwagi na zapis planu o brzmieniu: *nakaz realizacji obiektów w sposób niepowodujący zmiany stosunków wodnych na obszarze planu.*

Innym obszarem potencjalnego konfliktu zagospodarowania jest obszar istniejącego cmentarza, który w warunkach naturalnych był obszarem doliny cieku o wodach gruntowych zalegających nie głębiej niż 1 m. Na przestrzeni lat, biorąc pod uwagę odwadniającą działalność górniczą oraz wykonywanie nasypów w tym rejonie, nie ma mowy o płytko zalegających wodach gruntowych. Ponadto opis warunków technicznych lokalizacji w/w cmentarza jednoznacznie wskazuje, iż do głębokości 6,0 m wody gruntowe nie występują.

Realizacja ustaleń ocenianego projektu nie będzie powodowała transgranicznego oddziaływania na środowisko.